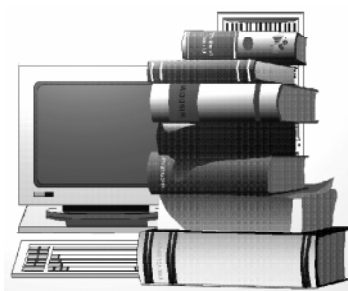

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
AKADEMII WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

BIULETYN INFORMACYJNY

nr 1

KRAKÓW 2003

Redagują: Elżbieta Budkiewicz, Renata Mroczek, Małgorzata Nahotko

Adres redakcji: Akademia Wychowania Fizycznego, Biblioteka Główna
31-571 Kraków, Al. Jana Pawła II 78
<http://www.awf.krakow.pl/>

Oprac DTP i druk: **Dział Poligrafii AWF Kraków**
ul. Sniadeckich 12 B
Zam. nr 64/2003, nakład 100 egz.

Od Redakcji

W wiosennym numerze Biuletynu Informacyjnego Biblioteki Gł. AWF w Krakowie nasi Czytelnicy znajdą stałe rubryki informujące o środkach łączności z poszczególnymi oddziałami Biblioteki, o godzinach otwarcia agend udostępniania Biblioteki, wykaz planowanych w Polsce i w świecie konferencji, sympozjów i kongresów naukowych, wykaz nowości wprowadzonych do zbiorów, informacje o bazach danych oraz czasopismach on-line dostępnych ze strony internetowej Biblioteki. Zapraszamy na stronę internetową Biblioteki Gł. AWF w Krakowie: <http://www.awf.krakow.pl>, z menu należy wybrać: Biblioteka Główna.

Zachęcamy do lektury tekstu pt. *Motywy sportowe i turystyczne w exlibrisie*, zamieszczonego w końcowej części Biuletynu.

Wszystkim zainteresowanym zagadnieniami związanymi z zasadami oceny parametrycznej stosowanymi przez KBN, wskaźnikami oceny (np. Impact Factor) Listą Filadelfijską, itd. polecamy artykuł pt. *Problemy oceny dorobku naukowego w Polsce. Cz. I*.

Uwaga: Biuletyn Informacyjny Biblioteki Głównej AWF w Krakowie dostępny jest również w wersji elektronicznej na stronie internetowej Biblioteki (link: Wydawnictwa własne).

Redakcja

Wiosna pod Żegiestowem

*jaskółka zaczyna wiosnę
miota się między niebem a ziemią
skrzydłem swym niczym wiosłem
pomaga mieszać zieleni Panu Bogu*

*mieni się w oczach
bo lot swój zniża to podnosi
kaczeńce całkiem w dole
zupełnie żółte z zazdrości*

*i my oniemiaли w zachwycie
tak jak każdej wiosny
stoimy przed wielką tajemnicą
jak na początku ludzkości*

(Adam Ziemiński, ze zbioru *Wiersze dla Marii*, Kraków, 1988)

*Radosnych, ciepłych
Świąt Wielkiej Nocy
życzy*

Redakcja

ADRES I ŚRODKI ŁĄCZNOŚCI

Al. Jana Pawła II 78, 31-571 Kraków
Tel./Fax (012) 683-15-84
<http://www.awf.krakow.pl>

DYREKTOR mgr Renata Mroczek
Pok. 105, tel. 683-15-15
e-mail: bmroczek@skok.awf.krakow.pl

ZAST. DYREKTORA mgr Sabina Korczala
pok. 110, tel. 683-12-21
e-mail: bkorczal@skok.awf.krakow.pl

ODDZIAŁ GROMADZENIA I UZUPEŁNIANIA ZBIORÓW
pok. 108 tel./fax 683-15-84
KIEROWNIK mgr Halina Trafiał
e-mail: btrafial@skok.awf.krakow.pl

ODDZIAŁ OPRACOWANIA I INWENTARYZACJI ZBIORÓW
pok. 110, tel. 683-12-21
KIEROWNIK mgr Sabina Korczala
e-mail: bkorczal@skok.awf.krakow.pl

ODDZIAŁ INFORMACJI NAUKOWEJ
pok. 106, tel. 683-13-10
KIEROWNIK mgr Elżbieta Budkiewicz
e-mail: bbudkiew@skok.awf.krakow.pl

ODDZIAŁ UDOSTĘPNIANIA, KONSERWACJI ZBIORÓW I MAGAZYNÓW
pok. 104, tel. 683-13-12
KIEROWNIK mgr Bożena Niepsuj
e-mail: bniepsuj@skok.awf.krakow.pl

WYPOŻYCZALNIA Ogólna i Międzybiblioteczna – tel. 683-13-12

INFORMATYK mgr Barbara Balicka
pok. 115, tel. 683-13-47
e-mail: wibalick@cyf-kr.edu.pl

BIBLIOTEKARZ SYSTEMOWY mgr Małgorzata Nahotko
pok. 115, tel. 683-13-47
e-mail: bnahotko@skok.awf.krakow.pl

UWAGA: W połączeniach wewnętrznych należy opuszczać pierwsze 3 cyfry numerów telefonów.

DNI I GODZINY OTWARCIA AGEND UDOSTĘPNIANIA

Wypożyczalnia:	pon., środy	9.00 – 19.00
	wt., czw., piąt.	9.00 – 14.00
	soboty (zgodnie z harmonogramem zajęć studiów zaocznych)	9.00 – 13.00
Czytelnia:	pon. – piąt.	8.30 – 19.00
	wszystkie soboty	9.00 – 13.00
Oddz. Inf. Nauk.:	pon., środy	9.00 – 18.00
	wt., czw., piąt.	9.00 – 14.00
	wszystkie soboty	9.00 – 13.00

ARTYKUŁY

*Renata Kamińska-Włodarczyk
Bożena Siwiec-Kurczab*

Problemy oceny dorobku naukowego w Polsce. Cz. 1

Od wielu lat ocenia się dorobek naukowy wyższych uczelni i innych placówek badawczych na świecie. Jest to konieczne przy rozdziale środków finansowych na badania, rozstrzygnięciu konkursów na nagrody czy stypendia naukowe oraz awansowaniu pracowników nauki. Wiele na ten temat napisano, bo zagadnienie to ważne i mogące wzbudzać kontrowersje. W ostatnich latach również w Polsce sposób oceny nauki budzi żywe zainteresowanie środowisk akademickich i naukowych, problematyka ta jest obecna na łamach wielu czasopism z dziedziny naukoznawstwa, bibliotekoznawstwa i informacji naukowej oraz periodyków poświęconych sprawom funkcjonowania uczelni czy instytutów naukowych. Intencją autorek tego artykułu jest przybliżenie społeczności akademickiej zagadnień związanych z oceną dorobku naukowego Akademii, a także zasad oceny parametrycznej stosowanej przez Komitet Badań Naukowych, jak również problematyki związanej z Listą Filadelfijską oraz wskaźnikami oceny (na przykład Impact Factor). Temat ten jest równie obszerny jak ważny, dlatego autorki zdecydowały o podzieleniu swojej pracy na dwie części. Część pierwsza artykułu wprowadza w zagadnienia związane ze stosowaniem wskaźnika IF i omawia zasady oceny parametrycznej wraz z punktacją KBN, a druga obejmie problematykę dotyczącą Listy Filadelfijskiej oraz dyskusję na temat słuszności stosowania wskaźników cytowań wraz z konsekwencjami, jakie temu zjawisku towarzyszą.

Właściwie nie istnieje obiektywna i jednoznaczna ocena pracy twórczej, a do takiej kategorii dorobek naukowy się zalicza. Można natomiast tworzyć pewne umowne systemy oceniania dla celów praktycznych.

Tradycyjne metody opierają się na opiniach uczonych zajmujących się tą samą dziedziną, co ten oceniany. Opinie specjalistów często różnią się od siebie. Mają na to wpływ różne czynniki, między innymi wiedza, zainteresowania naukowe recenzenta, a nierzadko również konflikty interesów. Subiektywność i często nierzetelność metod jakościowych spowodowała rozwój metod ilościowych, opartych na przetwarzaniu i interpretowaniu odpowiednich wskaźników. Największą popular-

nością na Zachodzie cieszy się tzw. Impact Factor (współczynnik wpływu), określany jako stosunek sumarycznej liczby cytowań (odsylaczy), jakie uzyskały artykuły pochodzące z danego czasopisma do liczby opublikowanych w tym samym czasie prac.

Obliczaniem IF i innych współczynników na podstawie ogromnych baz danych o najważniejszych czasopismach na świecie zajmuje się od wielu lat Instytut Informacji Naukowej w Filadelfii założony i kierowany przez Eugene Garfielda. Opracowuje on bazy, m.in. indeksy cytowań (Science Citation Index, Social Science Citation Index, Arts and Humanities Citation Index) oraz Journal Citation Reports - informator statystyczny zawierający dane z ponad 8000 najważniejszych czasopism z całego świata, a także wskaźniki oceny rangi tych czasopism (Impact Factor, Immediacy Index). Celem Garfielda było dostarczenie naukowcom narzędzia do łatwego przeszukiwania literatury i znajdowania wcześniejszych prac na określony temat (aspekt praktyczny).

Stosowanie IF w celach naukometrycznych opiera się na założeniu, że często cytowane źródła zawierają ważne pojęcia z jakiejś gałęzi nauki, a ilość współcytowań ma związek z intensywnością badań w danej dziedzinie i jej rozwojem. Dlatego indeksy szybko znalazły zastosowanie w różnego rodzaju porównaniach i rankingach personalnych. Uznano, że mogą one być miarą efektywności uczonych i wpływu ich publikacji na prace innych. Dzięki IF zaistniała też możliwość porównań potencjału nauki w różnych krajach i udziału poszczególnych państw w nauce światowej. Badania bibliometryczne wykorzystywane są również do określania struktury dyscypliny naukowej lub nauki w ogólności i jej tendencji rozwojowych (na podstawie indeksów cytowań tworzone są mapy i atlasy nauki).

W związku z tym, że badania bibliometryczne opierają się, jak inne badania statystyczne, na prawie wielkich liczb, więc najbardziej wiarygodne są wyniki badań dotyczące całych krajów czy dziedzin nauki. Mniejsza jest wiarygodność wyników dotyczących instytucji czy centrów naukowych, natomiast tak uzyskane oceny poszczególnych badaczy są przez wielu uczonych w Polsce uznawane za mało wiarygodne i wywołują bardzo burzliwe dyskusje¹.

Jak już wcześniej stwierdzono, bardzo trudno jest obiektywnie ocenić wyniki pracy naukowej, dlatego wszelkie naukometryczne oceny i wskaźniki powinny być stosowane ostrożnie, wnikliwie i jak najbardziej wszechstronnie. Dyskusje wywołuje zwłaszcza zawodność kryterium liczby cytowań (np. cytowania znajomych przez znajomych, cytowane są też publikacje zawierające błędne wyniki), czy liczby publikacji (jedna osoba może uczestniczyć w wielu doniesieniach pisząc niewiele publikacji rocznie). Łatwo więc o błędy w ocenach mogące prowadzić do przeinwestowania jednego zakładu, a jednocześnie do upadku innych. Dlatego tak ważne są jasne, jednoznaczne oceny, dobrze sprecyzowane i w pełni jawne kryteria oceniania oraz staranne uzasadnienia.

W ostatnich latach oceną dorobku pracowników oraz instytucji naukowych w Polsce zajmuje się Komitet Badań Naukowych. Wydaje się, że warto poświęcić trochę uwagi tej instytucji sprawującej pieczę nad polską nauką.

¹ Wróblewski A.K., *Bibliometryczne nieporozumienia*. Forum Akademickie 2001 nr 9 s. 43.

Komitet Badań Naukowych² stanowi naczelny organ administracji rządowej zajmujący się sprawami polityki naukowej i naukowo-technicznej państwa. Działa w oparciu o ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o Komitecie Badań Naukowych.

Podstawowe zadania Komitetu Badań Naukowych to:

- opracowywanie projektów założeń polityki naukowej i naukowo-technicznej państwa,
- określanie kierunków badań naukowych i prac rozwojowych,
- opracowywanie projektów założeń polityki innowacyjnej państwa przy współpracy poszczególnych resortów,
- opracowywanie wniosków dotyczących zawierania oraz kontynuacji umów międzyrządowych w zakresie współpracy naukowej i naukowo-technicznej,
- dokonywanie podziału środków finansowych pomiędzy jednostki naukowe,
- ocenianie realizacji badań naukowych i prac rozwojowych oraz ich wyników, jak również działalności wspomagającej badania i innych zadań finansowanych lub dofinansowywanych przez KBN,
- rozpatrywanie odwołań od uchwał zespołów Komitetu dotyczących przyznania środków finansowych,
- tworzenie zespołów opiniodawczo-doradczych,
- inicjowanie i opiniowanie projektów aktów normatywnych oraz rozwiązań ekonomiczno-finansowych dotyczących nauki, rozwoju techniki i działalności innowacyjnej.

W skład Komitetu Badań Naukowych wchodzi:

- Przewodniczący, którym jest minister odpowiedzialny za sprawę nauki,
- Sekretarz powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek Przewodniczącego,
- 12 uczonych pochodzących z wyboru, pełniących funkcję przewodniczących zespołów KBN, spośród których Komitet wybiera dwóch zastępców przewodniczącego KBN,
- 5 ministrów powołanych przez Premiera spośród członków Rady Ministrów.

Do zadań Przewodniczącego KBN, którego funkcję pełni obecnie prof. Michał Kleiber, należy między innymi:

- przedstawianie Radzie Ministrów projektów polityki naukowej i naukowo-technicznej,
- realizowanie oraz koordynowanie polityki państwa w zakresie nauki i techniki,
- opracowywanie materiałów do projektu ustawy budżetowej w części dotyczącej nauki
- określanie kryteriów i trybu przyznawania oraz rozliczania środków finansowych przeznaczonych z budżetu państwa na naukę,
- dokonywanie podziału środków finansowych pomiędzy zespoły KBN,

² Informacje na temat Komitetu Badań Naukowych zaczerpnięto ze strony internetowej KBN: <http://www.kbn.gov.pl>

- sprawowanie nadzoru i kontroli nad wydatkowaniem środków finansowych ustalanych w budżecie państwa na naukę.

Najważniejsze zadania dwunastu zespołów KBN:

- ocenianie stanu badań naukowych i prac rozwojowych oraz potrzeb poszczególnych dziedzin nauki i techniki,
- ocenianie poziomu naukowego jednostek naukowych,
- przedstawianie Komitetowi lub Przewodniczącemu Komitetu wniosków w sprawie podziału środków na działalność naukową jednostek naukowych,
- podejmowanie decyzji w sprawie finansowania projektów badawczych oraz dofinansowania projektów celowych.

Jednym z podstawowych zadań Komitetu Badań Naukowych jest ocena stanu nauki polskiej oraz poszczególnych jednostek naukowych i instytutów badawczych. Szczególnie wiele kontrowersji wzbudza ocena parametryczna, ze względu na zastosowanie systemu wskaźników, które nie zawsze mogą wydawać się doskonałe. Z drugiej jednak strony nasuwa się pytanie: jak inaczej ocenić i porównać dorobek poszczególnych uczelni, instytutów czy wreszcie uczonych?

Jak wcześniej wspomniano, na świecie od dawna stosuje się metody ilościowe oraz wskaźniki (na przykład Impact Factor) i od kilku lat podobnie dzieje się w Polsce. Można spierać się o doskonałość takiego systemu oceny, ale w związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej musi nastąpić pewna standaryzacja również w dziedzinie oceny nauki, łatwiej będzie wtedy porównać dorobek poszczególnych jednostek ocenianych według tych samych kryteriów i przy pomocy tych samych parametrów. Temat wskaźników oceny budzi żywe zainteresowanie i był między innymi przedmiotem konferencji „Statystyczno-porównawcze metody oceny działalności naukowej” zorganizowanej w Cieszynie przez Uniwersytet Śląski oraz Komitet Naukoznawstwa PAN w październiku 2001 roku³. Zdając sobie sprawę z wagi problemu autorki szczegółowo omówią te kwestie w drugiej części artykułu, teraz tylko sygnalizując problemy i przybliżając zasady oceny parametrycznej opracowanej przez Komitet Badań Naukowych.

Ocena parametryczna jednostek naukowych⁴ przeprowadzana jest raz na cztery lata, w pierwszym pełnym roku czteroletniej kadencji Komitetu w oparciu o „Zasady ogólne i ramowe oceny parametrycznej jednostek naukowych”. Podstawą oceny są udokumentowane wyniki badań naukowych i prac rozwojowych uzyskane w czasie ocenianych pełnych czterech lat. Ocena obejmuje zarówno publikacje pracowników jednostki, wyniki kształcenia i rozwoju kadry naukowej, jak też wyniki działalności innowacyjnej jednostki. Każdy z dwunastu Zespołów KBN został zobowiązany przez Przewodniczącego Komitetu do opracowania „Zasad szczegółowych oceny parametrycznej jednostek naukowych” uwzględniających specyfikę danej dziedziny nauki. Chodzi o dostosowanie definicji pojęć, liczby punktów przy-

³ Wróblewki A.K., *Jak oceniać naukę?* Sprawy Nauki 2001 nr 10 s. 9.

⁴ Informacje na temat zasad oceny parametrycznej zaczerpnięto ze strony internetowej KBN: <http://www.kbn.gov.pl>

znawanych za konkretne wyniki oraz wymagania dotyczące składanej przez jednostki dokumentacji, oczywiście kryteria przyjęte przez zespoły nie mogą naruszać „Zasad ogólnych”.

Ocena parametryczna jest wyrażona liczbą punktów uzyskanych przez jednostkę za:

- publikacje recenzowane,
- monografie naukowe i podręczniki akademickie,
- stopnie naukowe i tytuły naukowe,
- opatentowane wynalazki, prawa ochronne na wzory użytkowe,
- praktyczne wykorzystanie poza jednostką wyników badań naukowych i prac rozwojowych prowadzonych w jednostce,
- systemy jakości, akredytację laboratoriów, udział w programach ramowych Unii Europejskiej,
- ocenę ogólną jednostki.

Zasady punktacji wyżej wymienionych wyników jak również definicje oraz wymagania dotyczące dokumentowania tych dokonań są zawarte w części B „Zasad ramowych oceny parametrycznej jednostek naukowych”, które są wspólne dla wszystkich zespołów KBN oraz w części C „Zasad szczegółowej oceny parametrycznej jednostek naukowych” ustalanych odrębnie dla każdego zespołu. Pełne teksty tych wytycznych są dostępne na stronie internetowej Komitetu (<http://www.kbn.gov.pl>). Na podstawie tych dokumentów ustala się parametry, które ostatecznie pozwalają na kategoryzację jednostek, co z kolei skutkuje odpowiednimi dotacjami. Nie wchodząc w szczegóły tego skomplikowanego i żmudnego procesu, warto zatrzymać się przy ocenie wartości publikacji naukowych, bo ta wydaje się kluczowa, przynajmniej z punktu widzenia „pojedynczego” pracownika nauki.

Komitet Badań Naukowych przyjął („Ocena parametryczna jednostek naukowych”. Część B: Zasady Ramowe), że publikacja w czasopiśmie z Listy Filadelfijskiej może przynieść autorowi od 6 do 24 punktów, publikacja w innym czasopiśmie recenzowanym, w dziedzinie dla której narzędziem opisu jest język etniczny, a przedmiotem badania teksty kultury tworzone tym w języku, również od 6 do 24 punktów, natomiast publikacja w innym czasopiśmie recenzowanym zagranicznym lub krajowym od 0,5 do 6 punktów. Warto zaznaczyć, że przez czasopismo recenzowane należy rozumieć wydawnictwo naukowe o zasięgu co najmniej krajowym, w którym kwalifikacja prac do druku następuje na podstawie opinii recenzentów. Publikacja jest oceniana jako dorobek jednostki, jeśli autor czy współautor podaje w pracy tę jednostkę jako swoje miejsce zatrudnienia, ale ta sama praca może być przedstawiona do oceny jednostki tylko raz, natomiast współautorstwo pracowników różnych jednostek jest punktowane niezależnie. Nie przyznaje się punktów za publikacje w wydawnictwach konferencyjnych (z wyjątkiem cyklicznych wydawnictw najpoważniejszych konferencji międzynarodowych, które mają cechy monografii), wydawnictwach jednostek naukowych (biuletyny, przeglądy, doniesienia, prace, zeszyty naukowe) o znaczeniu lokalnym. Podana wyżej punktacja stanowi punkt wyjścia dla pracy dwunastu zespołów KBN, które przygotowują na tej podstawie listy czasopism wraz z punktacją właściwą dla danej dyscypliny

(szczegółowe zasady oraz listy czasopism wraz z punktacją dostępne na stronie internetowej KBN: <http://www.kbn.gov.pl>).

Na podstawie punktacji Zespołu Nauk Medycznych widać wyraźne różnice w stosunku do zasad ramowych. Publikacje w czasopismach z Listy Filadelfijskiej dają tylko od 4 do 10 punktów (wyjściowo jest 6-24), publikacje w innym czasopiśmie recenzowanym od 1 do 7 punktów (6-24), publikacja w recenzowanym wydawnictwie zbiorowym tylko 1 lub 2 punkty. Warto zauważyć, że punktacja prac opublikowanych w czasopismach z Listy Filadelfijskiej jest ściśle powiązana ze wskaźnikiem Impact Factor. I tak:

- 10 punktów można otrzymać za pracę opublikowaną w czasopiśmie z IF \geq 5,00
- 8 punktów, kiedy IF mieści się w przedziale 2,00-4,99
- 6 punktów dla IF między 0,50-1,99
- 4 punkty gdy IF osiąga 0-0,49

Wyraźnie widać, że ocena publikacji nie jest łatwa, samo obliczanie punktów w zależności od wysokości IF może sprawiać problemy, zresztą jest to przykład szczegółowych zasad oceny przyjętych przez jeden tylko zespół, a tych jest dwanaście. Stąd pojawiają się głosy, że system oceny parametrycznej należy modyfikować, bo powoduje on także problemy w trakcie opracowywania wniosków o dotacje, wydłużając czas przygotowania wymaganych dokumentów⁵.

Rodzi się jeszcze jedno niebezpieczeństwo takiej współzależności wskaźników. Bardzo trudno jest „przebić” się do czasopism z wysokim Impact Factorem bo te stawiają swoim potencjalnym współpracownikom duże wymagania zarówno merytoryczne jak i formalne⁶. Pojawia się więc pytanie: czy próbować wiele razy w czasopismach z wysokim IF czy lepiej zadowolić się mniejszą ilością punktów (ale jednak punktów!) za publikację w piśmie o nieco mniejszej renomie. Z takimi problemami muszą się zmagać ludzie nauki stając do wyścigu o pieniądze i prestiż.

Środowiska ocenianych parametrycznie jednostek naukowych od dawna postulują ogłoszenie przez zespoły KBN pełnych list czasopism wraz z punktacją, będącą podstawowym elementem oceny. Taka informacja jest również istotna dla polityki wydawniczej oraz decyzji samego KBN o dofinansowywaniu czasopism naukowych. Uważa się, że w Polsce podobnie jak na świecie ukazuje się zbyt dużo tego typu wydawnictw. Propozycja kompromisowa obejmuje obligatoryjne opracowanie przez każdy zespół listy czasopism polskich wraz z punktacją, a wedle własnej decyzji zespołu listy czasopism zagranicznych wraz z jasnymi kryteriami punktacji.

Wiele kontrowersji budzą jednak gotowe już wykazy czasopism punktowanych przez Komitet Badań Naukowych, a przygotowane przez dwanaście zespołów. Zdarzają się sytuacje, że te same czasopisma pojawiają się na listach kilku zespołów, ale rzecz w tym, że z różną punktacją co może wprowadzać wiele za-

⁵ Racki G. *Ocena parametryczna-prognozy i postulaty*. Sprawy Nauki 2001 nr 10 s. 10-11.

⁶ Popinigis J., *Pierwszy ranking polskich Akademii Wychowania Fizycznego oparty wyłącznie na ilości artykułów ogłoszonych drukiem w czasopismach „Listy Filadelfijskiej” w 2001 roku*. Medycyna Sportowa 2002 nr 10 s. 456.

mieszania. Niestety spotyka się także poważniejsze zarzuty co do sposobu redagowania tych list. Grzegorz Racki w swoim artykule⁷ zarzuca wręcz tendencyjność w sposobie doboru i oceny niektórych czasopism autorom tych zestawień oraz szczególnie premiowanie tytułów związanych z własnym miejscem pracy. Pozostaje mieć nadzieję, że popularność jaką cieszy się ta problematyka w literaturze sprawi, iż cały system oceny będzie się przeobrażał zgodnie z oczekiwaniami i sugestiami znawców tematu. Z zawodowego obowiązku autorki odnotowuję fakt, że tylko nieliczne zespoły podają na swoich listach poza tytułem również numer ISSN, który pomaga w identyfikacji czasopisma. Bardzo często zdarzają się sytuacje, że ukazują się kilka czasopism o takim samym tytule i pewnie wcale nie jest to przypadek, ale brak numeru identyfikującego może utrudnić właściwy wybór. Ten problem dotyczy w równej mierze czasopism polskich i obcych.

Kolejne punktowane wydawnictwa to monografie naukowe i podręczniki akademickie. Autorstwo monografii lub podręcznika akademickiego w języku angielskim daje od 12 do 24 punktów, podczas gdy za sam rozdział można uzyskać do 12 punktów. Monografia lub podręcznik akademicki w innych językach to 6 do 18 punktów, a rozdział w takim wydawnictwie może przynieść do 3 punktów, natomiast redakcja monografii lub podręcznika to 5 do 10 punktów.

Definicja „podręcznika akademickiego” nie obejmuje skryptów, poradników zawodowych, książek popularyzujących wiedzę naukową. Publikacje tego typu są uwzględniane w ocenie ogólnej jednostki. Podobnie jak w przypadku czasopism, publikacja jest oceniana jako dorobek jednostki jeśli autor podał ją w publikacji jako swoje miejsce pracy, współautorstwo pracowników różnych jednostek jest punktowane niezależnie, natomiast nie ma możliwości przedstawiania do oceny wznowień, a łączna liczba punktów za poszczególne rozdziały, przyznanych jednej jednostce nie może przekroczyć liczby punktów za monografię.

Ważne dla oceny jednostek naukowych są również stopnie i tytuły naukowe. Doktorat uzyskany przez pracownika jednostki to 2 do 4 punktów, doktorat osoby spoza uczelni może dać 1 lub 2 punkty. Habilitacja pracownika została „wyceniona” na 16 punktów, a przeprowadzona w stosunku do osoby nie związanej etatem z jednostką naukową to 8 punktów. Oczywiście najcenniejszy jest tytuł profesorski wart 32 punkty, natomiast postępowanie o nadanie tytułu osobie niezatrudnionej w jednostce to 8 punktów.

Punktowane są również patenty i wzory użytkowe, w zależności od rangi można za nie uzyskać od 2 do 24 punktów. Za wykorzystanie w praktyce wyników badań naukowych i prac rozwojowych prowadzonych w jednostce można otrzymać od 2 do 100 punktów. Systemy jakości, akredytacja laboratoriów, udział w programach ramowych Unii Europejskiej to od 2 do 36 punktów. Kończącym elementem oceny parametrycznej jest ocena ogólna jednostki, ze szczególnym uwzględnieniem pozycji międzynarodowej jednostki, miejsca wśród krajowych jednostek podobnego typu, udziału w międzynarodowych programach badawczych, tworzenia naukowych baz danych o zasięgu przynajmniej ogólnopolskim, aktywności w pozyskiwaniu środków budżetowych i pozabudżetowych na badania naukowe

⁷ Racki G., *Krytycznie o liście czasopism Zespołu T-12*. Sprawy Nauki 2002 nr 10 s. 21.

i prace rozwojowe, organizowania konferencji naukowych międzynarodowych i krajowych, uprawnienia do nadawania stopni naukowych, a wreszcie przestrzegania zasad etyki w nauce.

Jak widać ocena parametryczna jednostek naukowych to proces długi, skomplikowany i mimo nowelizacji ciągle jeszcze nie dość doskonały. Może wywoływać złośliwe komentarze, ale i tak trudno oprzeć się wrażeniu, że nie ma od niego ucieczki. Podobnie ocenia się naukę na świecie i chociaż wszyscy, łącznie z E. Garfieldem, twórcą Instytutu Informacji Naukowej w Filadelfii mają świadomość, że wskaźniki budzą kontrowersje, pozycja tego rodzaju metod oceniających „wartość” uczonych i placówek naukowych wydaje się niezagrożona.

Tematyka ta będzie kontynuowana w drugiej części artykułu poświęconej zagadnieniom związanym z Listą Filadelfijską czasopism oraz burzy wokół wskaźnika Impact Factor. Autorki pragną również poinformować, że trwają prace nad przygotowaniem dla pracowników Akademii alfabetycznych zestawień, sporządzonych w oparciu o listy czasopism punktowanych, opracowanych przez dwanaście zespołów KBN. Równocześnie przygotowany jest tematyczny wykaz czasopism wraz ze wskaźnikiem Impact Factor na podstawie Journal Citation Reports. Wszystko to ma na celu pomoc w dokonaniu wyboru czasopisma właściwego do opublikowania artykułów z różnych dyscyplin, charakterystycznych dla profilu Akademii Wychowania Fizycznego.

Źródła:

1. Marszakowa-Szajkiewicz I.: *O bibliometrii i bazach danych Instytutu Informacji Naukowej (ISI) w Filadelfii*. Nauka 2000 nr 3 s. 182-190
2. Popinigis J.: *Pierwszy ranking polskich Akademii Wychowania Fizycznego oparty wyłącznie na ilości artykułów ogłoszonych drukiem w czasopismach „Listy Filadelfijskiej” w 2001 roku*. Medycyna Sportowa 2002 nr 10 s. 453-461
3. Racki G., *Krytycznie o liście czasopism Zespołu T-12*. Sprawy Nauki 2002 nr 10 s. 20-22
4. Racki G., *Ocena parametryczna-prognozy i postulaty*. Sprawy Nauki 2001 nr 10 s. 10-12
5. Sawicki W., *Ocenianie nauki-rzeczywistość i iluzje*. Postępy Higieny i Medycyny Doświadczalnej 1998 nr 3 s. 297-305
6. Stefaniak B., *O bibliometrii i cytowaniach bez emocji*. Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej 2002 nr 3-4 s. 23-30
7. Wróblewski A.K., *Bibliometryczne nieporozumienia*. Forum Akademickie 2001 nr 9
8. Wróblewski A.K., *Druga liga*. Polityka 1998 nr 25 s. 72-74
9. Wróblewski A.K., *Jak oceniać naukę?* Sprawy Nauki 2001 nr 10 s. 9
10. Wróblewski A.K., *Ostrożnie z tym współczynnikiem*. Forum Akademickie 1998 nr 7 s. 52-53
11. Żernicki B., *Współczynnik oddziaływania*. Forum Akademickie 1998 nr 6 s. 35
12. Strona WWW Komitetu Badań Naukowych: <http://www.kbn.gov.pl>

INFORMACJE

Konferencje naukowe, sympozja, kongresy – rok 2003, 2004

I. Konferencje w Akademiach Wychowania Fizycznego, planowane na rok 2003 (oprac. na podstawie stron internetowych AWF).

AWF Wrocław (pełna informacja pod adresem: <http://www.awf.wroc.pl/>)

23–24 maja 2003, Wrocław

IV Międzynarodowe Dni Fizjoterapii.

Temat: Obiektywne metody kontroli procesu fizjoterapii.

Organizator: Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, Wyższa Szkoła Fizjoterapii we Wrocławiu

Adres: Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu

Wydział Fizjoterapii

51-629 Wrocław, ul Rzeźbiarska 4

Z dopiskiem: „IV Dni Fizjoterapii”

Tel.: (0 – 71) 347 360 9

e – mail: dnifizjoterapii@awf.wroc.pl

14–16 września 2003, Olejnica

IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa

pt. „Kontrola i ocena w procesie wychowania fizycznego”

Organizator: Katedra Dydaktyki Wychowania Fizycznego Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu

Sekretarz: dr Andrzej Nowak

Adres: Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu

Katedra Dydaktyki Wychowania Fizycznego

51-617 Wrocław, al. Witelona 25

Tel.: (0-71), 347 316 9

Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie

Kwiecień (3 dekada), Biała Podlaska

Konferencja Studenckich Kół Naukowych

Organizator: ZWWF w Białej Podlaskiej

Informacja: dr A. Wilczewski

25–27 kwietnia, Biała Podlaska

Zabawy i gry ruchowe w sporcie dla wszystkich

Organizator: ZWWF – Zakład Turystyki i Rekreacji

Informacja: Zakład Turystyki i Rekreacji, dr hab. prof. AWF J. Sadowski, dr K. Piech

Maj 2003, Kampinos lub Rogów

Problemy przystosowania lasów dla potrzeb turystyki i rekreacji

Organizator: Instytut Turystyki i Rekreacji AWF, Wydział Leśny SGGW, Polskie Towarzystwo Leśne

Informacja: dr hab. prof. AWF K. Pieńkos

Wrzesień 2003, Warszawa

Metody oceny wytrzymałości anaerobowej

Organizator: Zakład Biometrii – Instytut TiR AWF

Informacja: prof. dr hab. R. Stupnicki

26–28 października 2003, Warszawa, Płock

Sporty ekstremalne w przygotowaniu żołnierzy i formacji antyterrorystycznych

Organizator: Instytut Sportu AWF, Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku

Informacja: Dr Z. Szwarc

16–17 września 2003

Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt. „Nauki humanistyczne w rozwoju nauk o kulturze fizycznej”

Organizator: Katedra Nauk Humanistycznych

Informacja: prof. dr hab. T. Rychta

23 października 2003

Uczestnictwo Polaków w rekreacji ruchowej i jego uwarunkowania

Organizator: Zakład Rekreacji

Informacja: dr J. Salita

Listopad 2003, Warszawa

VI Warsztaty Antropologiczne „Rozwój osobniczy człowieka”

Organizator: Zakład Antropologii AWF, Komitet Antropologii PAN

Informacja: prof. J. Charzewski

1–3 grudnia 2003, Spała

XII Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Metodyczna „Kierunki doskonalenia treningu i walki sportowej”

Organizator: AWF w Warszawie

Informacja: dr K. Perkowski

5 grudnia 2003, Warszawa

Symposium Biomechaniki Sportu

Organizator: Katedra Anatomii i Biomechaniki

Informacja: dr A. Mastalerz

6 grudnia, Warszawa

Obciążenia układu ruchu człowieka – zapobieganie kontuzjom

Organizator: Zakład Anatomii i Biomechaniki – Wydział Rehabilitacji

Informacja: dr inż. J. Gajewski

Szczegółowe informacje również w gablotce w Bibliotece Głównej.

II. Konferencje na świecie

(oprac. na podst. „*Annals of Tourism Research*” 2002, vol.29, nr 3, „*Annals of Human Biology*” 2003, vol. 30 nr 1, „*Adapted Physical Activity Quarterly*” 2002, vol. 19, nr 4, „*Człowiek i Ruch*” 2002, nr 5 „*Fizjoterapia Polska*” 2002, vol. 2, nr 1, nr 4, vol. 39 iss.1, „*International Journal of Sport Psychology*” 2002 vol. 33 nr 2, „*Rehabilitacja Medyczna*” 2001, t. 5, nr 4, „*Die Rehabilitation*”, 2002, Jg. 41 nr 6, 2003, Jg. 42, nr 1.

11–15 kwietnia 2003, Lizbona (Portugalia)

5th World Congress on Science and Football

Informacje: dr J. Cabri, Faculty of Human Movement – Technical University of Lisbon,

Estrada da Costa, Cruz Quebrada,

1499 Lizbon, Portugal

Tel.: +1(780)436 5529

Fax: +1(780) 437 6710

e-mail: jcabri@fmh.utl.pt

Internet: <http://www.fmh.utl.pt/wesf>

27–30 kwietnia 2003, Buenos Aires, (Argentyna)

Xth International Congress of Auxology: Meeting of the International Association for Human Auxology – IAHA

Informacje: Dr H. Lejarraga, Organizing Institution: Sociedad Argentina de Pediatría, Coronal Diaz 1971/75, (1425), Ciudad de Buenos Aires, Argentina

Tel.: +54 11 4821-8612, fax: +54 11 4827 -0600,

e-mail: congresos@sap.org.ar.

Internet: <http://www.sap.org.ar/auxology2003/indexe.htm>

8 maja 2003, Monachium (Niemcy)

11 ADAC – Symposium „Mobilität und Medizin”, „Unbegrenzte Mobilität – Senioren, chronisch Kranke und Behinderte”

Informacja: ADAC e. V., Bereich Verkehrsmarketing und Vertrieb, Am Westpark 8,
81373 München
Tel.: 0 89/76/76-69 71, Fax: -45 67
e-mail: gisela.moederle@adac.de

18–22 maja 2003, Praga (Czechy)

**2nd World Congress of the Internat. Society of Physical and Rehabilitation
Medicine (ISPRM)**

Informacja: ISPRM Congress Secretariat, PO Box 5006, Tel. Aviv 61500, Israel
Tel.: +972/(0)3/5 14 00 00
e-mail: physical@kenet.com
Internet: www.kenes.com/physical

6–11 czerwca 2003, Wiedeń (Austria)

8th European Congress of Psychology

Informacja: Berufsverband Österreichischer Psychologinnen und Psychologen,
Möllwaldplatz 4/4/37 A-1040 Vienna, Austria
Internet: www.psycongress.at
e-mail: info@psycomngress.at

7–10 czerwca, Brighton Centre (Anglia)

2nd World Congress on Fetal Origins of Adult Disease

Informacja: Hampton Medical Conferences Ltd, 127 High Street, Teddington, Mid-
dlesex, TW11 8 HH, UK
Tel.: +44 (0)20 8977 0011
Fax: +44 (0)208977 0055
e-mail: foad@hamptonmedical.com.
Internet: www.FOAD2003.org.

11–14 czerwca 2003, Budapeszt (Węgry)

**Internat. Kongress für Therapeutisches Reiten 2003 – „Komplexe Wirkung
des Therapeutischen Reitens”**

Informacja: Geschäftsstelle des DKThR, Freiherrvo-Langen-Straße 13,
48231 Warendorf
Tel.: 0 25 81/6 36-21 94, Fax: 25 43
e-mail: DKThR@fn-dokr.de, barna@gyermekmento.hu

12–16 czerwiec 2003, Budapeszt (Węgry)

**Sixth European Regional Congress of the International Association of Cross-
Cultural Psychology (IACCP)**

Informacja: dr Márta Fülöp MTA Pszichológiai Kutatóintézet, Budapest, Victor Hugo
utca 18-22, Hungary –1132
e-mail: fmarta@mtapi.hu , berkics@mtapi.hu
Internet: www.psycology.hu/iaccp

21–28 czerwca 2003, Barcelona (Hiszpania)

5th Congress of the International Association for the Study of Human Paleontology (IASHP)

Informacja: dr Perez Perez, Department of Animal Biology, Faculty of Biology, University of Barcelona, Avenida Diagonal 645, 08028 Barcelona, Spain

Tel.: +34 9340 21460

e-mail: alejan@bio.ub.es

22–27 czerwca 2003, Kopenhaga (Dania)

„New Approaches to Exercise and Sport Psychology – Theories, Methods and Applications”

Informacja:

Internet: www.ifl.ku.dk/fepsac/.

5–12 lipca 2003, Florencja (Włochy)

International Union of Anthropological and Ethnological Sciences, XV ICAES: Humankind/Nature Interaction: Past, Present, and Future

Informacja: prof. B. Chiarelli. Institute of Anthropology, University of Florence, Via del Proconsolo 12 50121 Firenze (Italy)

Tel.: +39 (0)55 2398065

Fax: +39 (0)55283358

e-mail: secretariat@icaes-florence2003.com

Internet: www.icaes-florence2003.com

9–12 lipca, Salzburg (Austria)

8th Annual Congress of the European College of Sport Science

Informacja: Congress Secretariat, ECSS 2003

Institute of Sport Science, University of Salzburg Akademiestrasse 26, A-5020 Salzburg, Austria

e-mail: ecss2003@sbg.ac.at

Internet: <http://www.ecss2003.at>

22–27 lipca 2003, Kopenhaga (Dania)

11th European Congress of Sport Psychology

Informacja: Majbrit Boystrup; DK-2200 Copenhagen N; Denmark

Tel: +45 35320811, Fax: + 45 35320870

e-mail: mboystrup@ifi.ku.dk

Internet: www.ifl.ku.dk/fepsac/

4–7 sierpnia 2003, Seul, (Korea Południowa)

14th International Symposium for Adapted Physical Activity

Informacja: dr Yang Ja Hong,

Physical Education College of Ewha Woman's University,

11-1, Dachyun-dong, Seodaermoon gu, 120-750, Seoul, South Korea.

Tel: 02-3277-2579, Fax: 02-3277-2846

e-mail: yjhong@ewha.ac.kr
Internet: <http://home.ewha.ac.kr/~isapa>

11–16 sierpnia 2003, Loughborough (Anglia)

International Society for Aging and Physical Activity, 6th World Congress on Aging and Physical Activity: „A Celebration of Active Aging and Diversity”

Informacje: Bob Laventure
Tel. +44 (0) 2476 741143,
e-mail: bob.laventure@ntworld.com.
Internet: www.isapa.org.

15-18 września 2003, Oviedo (Hiszpania)

13th Congress of the Spanish Society of Biological Anthropology (SEAB)

Informacja: prof. Rodrigo Uria,
Laboratory of Anthropology, Faculty of Biology, Dept. B.O.S.,
University of Oviedo, 33071, Oviedo, Asturias, Spain
Tel.: +34 9851 04767
Fax: +34 9851 04777
e-mail: antropos@correo.uniovi.es

9–11 grudnia 2003, Hamilton (Nowa Zelandia)

Taking Tourism to the Limits

Informacja: Chris Ryan, Waikato Management School, The University of Waikato,
Hamilton, New Zealand,
Tel: +64 7 838 4948, Fax +64 7 838 4250,
e-mail: caryan@mngt.waikato.ac.nz

2004

13–17 czerwca 2004, Ljubljana (Słowenia)

8th European Congress on Research in rehabilitation –

„Rehabilitation sciences in the new millenium – Challenge for multidisciplinary research”

Informacja: prof. dr crtè Marinèek, Institute for Rehabilitation Republic of Slovenia,
Linhartova 51, SI-1000 Ljubljana, Slovenien
Tel. +3 86/(0)1/4 37-66 00, Fax: -65 89
e-mail: crt.marincek@mail.ir-rs.si

6–11 sierpnia 2004, Saloniki (Grecja)

Pre-Olympic Congress „Sport Science through the Ages: Challenges in the New Millennium”

Informacje: Pre-Olympic Congress 2004, Department on Physical Education (ICS-SPE) and the Department of Physical Education and Sport Science of the Aristotle University of Thessaloniki, 540-06, Greece
Tel.: +30 310 992180

Fax: +30 310 99186
e-mail: preolympic2004@phed.auth.gr
Internet: <http://www.preolympic2004.com>

17–21 listopada 2004, San Francisco (USA)

103rd Annual Meeting of the American Anthropological Association

Informacje: dr N.G. Norgan, Annals of Human Biology, Dept of Human Sciences,
Loughborough University, Loughborough, Leics LE11 3TU, United Kingdom
e-mail: annals@lists.lboro.ac.uk

Oprac. *Elżbieta Budkiewicz*

Biblioteka Główna AWF w Krakowie na stronach internetowych

Zachęcamy do odwiedzania strony internetowej naszej Biblioteki pod adresem: <http://www.awf.krakow.pl/>. Z menu należy wybrać: **Biblioteka Główna**.

Tutaj zamieszczono kolejne linki:

- **Informacje o Bibliotece** (zbiory, historia, katalogi, udostępnianie, struktura Biblioteki)
- **Godziny otwarcia Biblioteki**
- **Regulaminy:** Wypożyczalni, Wypożyczalni Międzybibliotecznej, Regulamin Czytelni, Regulamin Oddziału Informacji Naukowej
- **Katalog on-line (katalog książek i czasopism)**
- **Czasopisma**
Tutaj znajdują się:
 - Czasopisma w Bibliotece AWF w Krakowie prenumerowane w 2003 r. (zagraniczne i polskie)
 - Czasopisma on-line
 - Czasopisma zagraniczne w zbiorach polskich bibliotek
- **Nowości w zbiorach Biblioteki**
- **Bazy danych** (bazy dostępne on-line, niektóre z dostępem do pełnych tekstów artykułów oraz bazy udostępniane w Oddziale Informacji Naukowej)
- **Serwis informacyjny OIN**
Tutaj zamieszczono linki:
 - Konferencje naukowe
 - Ranking czasopism KBN
 - Lista Filadelfijska
 - Wzór streszczenia pracy magisterskiej, przekazywanego do OIN
 - Wzór zamówienia kopii artykułów z czasopism zagranicznych, sprowadzanych z innych bibliotek
 - Ogłoszenia
- **Wydawnictwa własne** (Biuletyn Informacyjny Biblioteki Głównej, zestawienia bibliograficzne) – pełne teksty.
- **Warto zajrzeć:**
 - Biblioteki Akademii Wychowania Fizycznego w Polsce
 - Biblioteki w Krakowie
 - Inne biblioteki
 - Inne adresy (Polska Biblioteka Internetowa, Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy, Angielsko-polski słownik internetowy Leksyka, Sport, medycyna i rehabilitacja w Internecie)

Oprac. *Renata Mroczek*

BAZY DANYCH I CZASOPISMA ON-LINE

Komputerowe bazy danych

Bazy danych dostępne on-line (<http://www.awf.krakow.pl/> dalej: Biblioteka Główna, link: Bazy danych)

Własne bazy danych dostępne on-line (ogólnie dostępne)

- **Publikacje pracowników AWF w Krakowie** – zawiera informacje o publikacjach pracowników AWF w Krakowie. Baza w trakcie opracowania.
- **Zawartość wybranych wydawnictw (w tym czasopism) ze zbiorów Biblioteki Gł. AWF w Krakowie** – zawiera informacje o publikacjach z wybranych prac zbiorowych i artykułów z wydawnictw ciągłych, znajdujących się w zbiorach Biblioteki Gł. AWF w Krakowie. Zakres tematyczny to szeroko pojęty sport, teoria sportu, dyscypliny sportowe, kultura fizyczna, wychowanie fizyczne, fizjologia sportu, antropologia, anatomia, motoryczność, sprawność fizyczna, trening, nauczanie, psychologia sportu, biomechanika, medycyna sportu, rehabilitacja, turystyka, rekreacja.
- **Bibliografia prac doktorskich, magisterskich i licencjackich obronionych w AWF w Krakowie** – zawiera opisy bibliograficzne ww. prac obronionych w AWF w Krakowie. Opracowywana na podstawie streszczeń dostarczanych przez autorów. W zbiorach Biblioteki znajdują się tylko prace doktorskie. Prace magisterskie i licencjackie przechowywane są w archiwum Uczelni.

Inne bazy danych dostępne on-line (ogólnie dostępne)

- **Pub Med. (MEDLINE)**: serwis National Library of Medicine (USA), dostęp do informacji z zakresu nauk medycznych i biomedycznych, większość opisów zawiera abstrakty: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov>
- **Bibliograficzna Baza Komputerowa SPORT** (Biblioteka Główna AWF Poznań): <http://biblioteka.awf.poznan.pl/isis/zb.htm> lub <http://biblioteka.awf.poznan.pl/bib/index.htm>
- **Publikacje Pracowników AWF w Poznaniu**: <http://klio.awf.poznan.pl/bp/>
- **Publikacje Pracowników Instytutu Wychowania Fizycznego z siedzibą w Gorzowie Wlkp**: <http://klio.awf.poznan.pl/bg/>
- **Bibliografie**: publikacji pracowników AWF we Wrocławiu i zawartości wybranych czasopism gromadzonych przez Bibliotekę Główną AWF we Wrocławiu: <http://bg.awf.wroc.pl/>
- **Bazy danych Biblioteki AWF w Gdańsku** – bibliografia publikacji prac pracowników AWF w Gdańsku

Opisy bibliograficzne za lata 1970-1999: <http://www.awf.gda.pl/~expertus/i/>
Opisy bibliograficzne od roku 2000: <http://www.awf.gda.pl/~expertus/e/>

- **Polska Bibliografia Lekarska** – zawiera informacje o polskim piśmiennictwie medycznym od 1979 r., baza aktualizowana co kwartał: <http://www.gbl.waw.pl/>
- **Bazy Biblioteki Narodowej** (m.in. książki polskie od roku 1978 r., artykuły z czasopism polskich od roku 1996, Centralny Katalog Czasopism Zagranicznych, Centralny Katalog Czasopism Polskich): <http://193.59.172.222/wykaz.htm>
- **Bibliografia Geografii Polskiej** – zawiera informacje o literaturze z zakresu geografii Polski i świata, ochrony środowiska, zagospodarowania przestrzennego, kartografii: <http://www.cbgios.pan.pl/>
- **Bazy Ośrodka Przetwarzania Informacji (OPI):** <http://www.opi.org.pl/>
Rozprawy Doktorskie i Habilitacyjne – ponad 27900 rekordów dot. autorów prac, tematu, miejsca uzyskania stopnia naukowego, recenzentów, promotorów,
Badania Naukowe SYNABA – ponad 140000 sprawozdań z prac naukowo-badawczych, rozwojowych, rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz ekspertyz naukowych (od 1984 r.)
- **Baza Pedagog** opracowana przez Uniwersytet Opolski: <http://book.uni.opole.pl/pedagog/index.html>

Bazy danych dostępne on-line z komputerów uczelnianych

- **Serwis EBSCOhost Web** obejmuje m. in.:
Academic Search Premier: baza wielodzielnicowa, dostęp do informacji z zakresu nauk społecznych, pedagogiki, edukacji, informatyki, nauk medycznych i biomedycznych. Opisy zawierają abstrakty, a do większości dołączone są pełne teksty artykułów (w tym z ok. 500 czasopism medycznych).
Health Source: dostęp do informacji m. in. z zakresu nauk medycznych, zdrowia, medycyny sportu (dane bibliograficzne o zawartości kilkuset czasopism)
MEDLINE: baza z zakresu nauk medycznych i biomedycznych, obejmuje opisy prac od 1966 r., większość opisów zawiera abstrakty, a część udostępnia powiązania z pełnymi tekstami artykułów (od 1990 roku). (**Również: MEDLINE w systemie OVID**, baza udostępniana w ramach Biblioteki Wirtualnej ICM)
ERIC: baza z zakresu edukacji, wychowania, nauczania. Zawiera cytaty i abstrakty z ponad 980 czasopism, ok. 2200 pełnych tekstów.
- **Serwis MEOS** – informacje o zawartości ok. 3000 czasopism z abstraktami (ok. 600 000 abstraktów), baza wielodzielnicowa

Bazy danych udostępniane w Oddziale Informacji Naukowej (pok. 106)

- **Bibliografia Zawartości Czasopism** - bibliografia wydawana przez Bibliotekę Narodową w Warszawie. Baza zawiera opisy bibliograficzne artykułów z czasopism polskich.
Zakres tematyczny: wszystkie dziedziny wiedzy.
Zawartość: ponad 170 000 rekordów, baza aktualizowana na bieżąco.
Dobór i selekcja materiałów: wykazuje zawartość wszystkich ciągłych wydawnictw naukowych, miesięczników i kwartalników społeczno-kulturalnych. W doborze artykułów stosuje się selekcję, pomija się akty prawne i orzecznictwo sądowe, felietony, doniesienia agencyjne itp., uwzględnia się wszystkie artykuły naukowe, problemowe, teksty literackie, zestawienia bibliograficzne. W czasopismach naukowych ze stałych działów: kroniki, przeglądy zagranicznych czasopism, recenzje, listy do redakcji, wybierane są teksty obszerniejsze o wartości informacyjnej lub krytyczne.
- **Przewodnik Bibliograficzny** – bibliografia wydawana przez Bibliotekę Narodową w Warszawie. Baza zawiera opisy bibliograficzne wydawnictw zwartych, dokumentów kartograficznych, nut i grafik.
Zakres tematyczny: wszystkie dziedziny wiedzy.
Zawartość: ponad 280 000 rekordów.
Zasięg chronologiczny: od roku 1980- aktualizowana na bieżąco.
- **Sport-Discus** – kanadyjska baza, opracowywana przez Sport Information Resource Centre (SIRC), wydawana przez Silver Platter.
Zawartość: 450 000 opisów bibliograficznych ze streszczeniami.
Zasięg chronologiczny: od 1975 – bieżąco aktualizowana.
Zakres tematyczny: sport, teoria sportu, dyscypliny sportowe, wychowanie fizyczne, sprawność fizyczna, psychologia sportu, fizjologia, biomechanika, trening, nauczanie, rekreacja, wypoczynek. Zawiera abstrakty
- **Atlantes** – hiszpańska baza danych, opracowywana przez Asociación Iberoamericana de Información Deportiva, wydawana przez Silver Platter.
Zawartość: ok. 7 000 opisów bibliograficznych. Zasięg chronologiczny: 1980-1996.
Zakres tematyczny: sport, teoria sportu, trening, zarządzanie, prawo i organizacje sportowe, sport masowy, infrastruktura i sprzęt sportowy, medycyna sportu, rekreacja, tauromachia.
- **Catalogue du Musée Olympique** – francuskojęzyczna baza danych, zawierająca informacje o zbiorach Biblioteki Muzeum Olimpijskiego w Szwajcarii.
Zasięg chronologiczny: 1830-1996.
- **Heracles** – francuska baza danych, opracowywana przez Institut National du Sport et de l'Education Physique (INSEP), wydawana przez Silver Platter.
Zawartość: 50 000 opisów bibliograficznych, 85% opisów zawiera streszczenia.
Zasięg chronologiczny: 1975-1997.
Zakres tematyczny: aktywność sportowa, administracja i zarządzanie w sporcie, fizjologia, psychologia sportu, socjologia sportu, biomechanika, wycho-

wanie fizyczne, trening, historia sportu, urządzenia sportowe i sprzęt sportowy, medycyna sportu, pedagogika sportu.

- **Rehabilitation & Physical Medicine** – jest to komputerowa wersja czasopiisma abstraktowego Excerpta Medica Sec. 19. Rehabilitation & Physical Medicine, wydawana przez Elsevier Science B.V.
Zawartość: 150 000 opisów bibliograficznych ze streszczeniami (ponad 80% opisów posiada streszczenia).
Zasięg chronologiczny: od 1990 – aktualizowana na bieżąco.
Zakres tematyczny: wszystkie aspekty rehabilitacji w zaburzeniach somatycznych i umysłowych, fizjoterapia i inne metody terapii, rehabilitacja w aspekcie zawodowym i edukacyjnym, wybrane zagadnienia z nauk biomedycznych, związane z rehabilitacją. Dodatkowo dołączane są opisy bibliograficzne z zakresu nauk pokrewnych, istotne dla tematyki bazy.
- **Tour, Leisure, Recreation and Tourism** – angielska baza danych opracowywana przez CAB International, wydawana przez Silver Platter.
Zawartość: 50 000 opisów bibliograficznych, większość ze streszczeniami.
Zasięg chronologiczny: od 1976 - bieżąco aktualizowana.
Zakres tematyczny: wypoczynek, rekreacja, turystyka, środowisko, podróże, aspekty ekonomiczne, edukacyjne, marketingowe, socjologiczne turystyki, rekreacji i wypoczynku, zarządzanie w turystyce i rekreacji.
- **Spolit** – niemiecka baza danych, opracowywana przez Bundesinstitut für Sportwissenschaft w Kolonii.
Zawartość: ok. 130 000 opisów bibliograficznych ze streszczeniami.
Zasięg chronologiczny: 1993-2000.
Zakres tematyczny: szeroko pojęty temat sportu, teoria sportu, dyscypliny sportowe, fizjologia sportu, antropologia, anatomia, motoryczność, medycyna sportu, rehabilitacja, psychologia sportu, pedagogika, kultura fizyczna, wychowanie fizyczne, turystyka, rekreacja.
(Uwaga: – prenumerata nie jest kontynuowana).
- **Spofor** – niemiecka baza danych, opracowywana przez Bundesinstitut für Sportwissenschaft w Kolonii. Jest to baza informacyjna o projektach badawczych w dziedzinie sportu, prowadzonych w latach 1993-1996 na terenie Niemiec, Austrii, Szwajcarii. Zawiera informacje m. in. o instytucjach, osobach, metodach, kosztach i źródłach finansowania badań.
- **Spomedia** – niemiecka baza danych, opracowywana przez Bundesinstitut für Sportwissenschaft w Kolonii.
Zawiera informacje o materiałach audiowizualnych z dziedziny sportu, z niemieckiego obszaru językowego.
Zasięg chronologiczny: 1996.
- **Life Science** – jedna z 7 edycji elektronicznej wersji **Current Contents**, anglojęzycznej bazy danych opracowywanej przez amerykańską firmę ISI Thomson Scientific w Filadelfii. Obejmuje opisy artykułów z 1374 czasopism. Tygodniowo przybywa ok. 4.500 rekordów, rocznie baza powiększa się o ok. 300 000 opisów obejmujących podstawowe dane o artykule (tytuł pracy, tytuł, rocznik

i numer czasopisma, w którym jest ona zamieszczana, nazwisko autora wraz z jego adresem do korespondencji, słowa kluczowe) oraz abstrakt.

Zasięg chronologiczny: prenumerata od 1994 roku

Zakres tematyczny: fizjologia, farmakologia i toksykologia, badania nad nowotworami, neurologia i behawioryzm, biologia molekularna i genetyka, mikrobiologia, immunologia, biologia eksperymentalna, endokrynologia, żywienie, metabolizm, biologia komórki, chemia analityczna, kardiologia i hematologia, biochemia i biofizyka, zoologia, badania medyczne, zastosowania statystyki i komputerów w naukach medycznych.

- **Social and Behavioral Science** – elektroniczna edycja jednej z części **Current Contents**, zawiera opisy artykułów z 1626 czasopism, rocznie przybywa ok. 100 000 rekordów obejmujących opis bibliograficzny pracy i jej krótkie streszczenie.

Zasięg chronologiczny: prenumerata od 2001 roku

Zakres tematyczny: rehabilitacja, antropologia, ekonomia, edukacja, ekologia, prawo, zarządzanie, nauki polityczne i administracja publiczna, psychiatria, psychologia, zdrowie publiczne, polityka socjalna, socjologia, pedagogika specjalna.

* * *

Dostęp do baz: nieodpłatne

Udostępnianie: wtorek., czw., piąt.

poniedziałek, środa

sobota

godz. 9.00-14.00

godz. 9.00-18.00

godz. 9.00-13.00

* * *

Czasopisma on-line

(<http://www.awf.krakow.pl>, dalej: Biblioteka Główna, link: Czasopisma)

Zachęcamy do korzystania z informacji o czasopismach on-line, zamieszczonych na stronie domowej Biblioteki, linki:

Czasopisma dostępne z komputerów uczelnianych:

Acta Gymnica
Annals of Human Biology
Annals of Tourism Research
Clinical Biomechanics
Gait & Posture
Human Movement Science
Journal of Biomechanics
Journal of Electromyography and Kinesiology
Journal of Rehabilitation Medicine
Journal of Sports Sciences
Medicine and Science in Sports and Exercise
Sports Medicine
Tourism Management

oraz kilkaset czasopism pełnotekstowych w bazie Academic Search Premier (w tym 366 tytułów czasopism indeksowanych w bazie Sport-Discus).

Czasopisma ogólnodostępne:

- ***Lista polskich czasopism elektronicznych*** – zawiera odsyłacze do czasopism wyłącznie elektronicznych, jak też do elektronicznych odpowiedników czasopism drukowanych. Niektóre redakcje zamieszczają pełne teksty swoich czasopism, inne ograniczają się do spisów treści, streszczeń lub tylko ogólnych informacji o czasopismach,
- ***Electronic Journals Library*** – to serwis udostępniany przez Bibliotekę Uniwersytecką w Regensburgu. Znajdują się tutaj pełne teksty wybranych artykułów z czasopism, z różnych dziedzin wiedzy, m. in. sportu, medycyny, socjologii, biologii, historii sztuki, itd.
- ***Free Medical Journals*** – czasopisma o tematyce biomedycznej

UWAGA! Przypominamy Czytelnikom o możliwości przesłuchiwania kaset do nauki języków obcych w Czytelnii Ogólnej naszej Biblioteki.

Wykaz nowości wprowadzonych do zbiorów bibliotecznych

Encyklopedie ogólne, informatyka, bibliotekoznawstwo i bibliografii

- Callahan Evan: *Microsoft Access 2002 Visual Basic for applications: krok po kroku*. – Warszawa, 2002. Sygn. 60561
- Data mining – metody i przykłady: seminarium, Warszawa 29 października 2002*. – Kraków, 2002. Sygn. 60418
- Encyklopedia nauki i techniki. T. 1* / kom. red. Jerzy Gronkowski [et al.]. – Warszawa, 2002. Sygn. 92046
- Fleszar Halina: *Miasto Chrzanów: bibliografia: (wybór). Cz. 1*. – Kraków, 2001. Sygn. 60485
- Fleszar Halina: *Miasto Chrzanów: bibliografia: (wybór). Cz. 2*. – Kraków, 2001. Sygn. 60486
- Górny Iwona, Knapik Elżbieta: *Miasto Biecz: bibliografia: (wybór)*. – Kraków, 2001. Sygn. 60478
- Górny Iwona: *Limanowa: bibliografia w wyborze*. Kraków, 2000. Sygn. 60481
- Kasprzyk Krystyna, Romanowska Elżbieta: *Gorlice: bibliografia w wyborze. Cz. 2*. – Kraków, 2000. Sygn. 60484
- Kasprzyk Krystyna, Romanowska Elżbieta: *Gorlice: bibliografia w wyborze. Cz. 1*. – Kraków, 2000. Sygn. 60483
- Kasprzyk Krystyna: *Miasto Miechów: bibliografia: (wybór) [od 1978 roku]*. – Kraków, 2002. Sygn. 60479
- McCarty Bill: *PHP 4: kurs podstawowy: niezbędnik początkującego programisty*. – Kraków, 2001. Sygn. 60456
- Meyer Eric A.: *Kaskadowe arkusze stylów: przewodnik encyklopedyczny*. – Gliwice, 2002. Sygn. 60496
- Microsoft Internet Explorer 5 Resource Kit* / red. Sylwia Kostrzewska, Piotr Paszczyk, Stanisław Paszczyk. – Warszawa, 1999. Sygn. 60454
- Microsoft Internet Information Services 5.0 Resource Kit* / red. Sylwia Kostrzewska, Piotr Paszczyk, Stanisław Paszczyk. – Warszawa, 2000. Sygn. 60453
- Microsoft Windows 2000 Server: integracja międzysieciowa* / red. Sylwia Kostrzewska, Piotr Paszczyk, Stanisław Paszczyk. – Warszawa, 2000. Sygn. 60451
- Microsoft Windows 2000 Server: praca serwera* / red. Sylwia Kostrzewska, Piotr Paszczyk, Stanisław Paszczyk. – Warszawa, 2000. Sygn. 60452
- Microsoft Windows 2000 Server: system sieciowy TCP/IP* / red. Sylwia Kostrzewska, Piotr Paszczyk, Stanisław Paszczyk; przekł. Tomasz Nicki. – Warszawa, 2000. Sygn. 60450

- Microsoft Windows 2000 Server : systemy rozproszone. T. 1* / red. Sylwia Kostrzewska, Piotr Paszczyk, Stanisław Paszczyk ; przekł. Rafał Otocki. – Warszawa, 2000. Sygn. 60448
- Microsoft Windows 2000 Server : systemy rozproszone. T. 2* / red. Sylwia Kostrzewska, Piotr Paszczyk, Stanisław Paszczyk ; przekł. Rafał Otocki, John Catlow. – Warszawa, 2000. Sygn. 60449
- Nowakowski Marek: *HTML 4.0 i CSS w przykładach : krótki kurs*. – Warszawa, 2000. Sygn. 60497
- Nowicki Zbigniew M.: *Nowe możliwości systemu WinISIS : poradnik dla użytkowników pakietu CDS/ISIS dla DOS*. – Warszawa, 2002. Sygn. 92135
- Pęckowski Zbigniew: *Bibliografia Ziemi Miechowskiej : (do 1978 roku)*. – Kraków, 2002. Sygn. 60477
- Przewodnik po zasobach informacyjnych Górnośląskiego Konsorcjum Bibliotek Naukowych* / pod red. Barbary Zajączkowskiej. – Katowice, 2000. Sygn. 60435
- Romanowska Elżbieta: *Bibliografia do wystawy gmina Jerzmanowice-Przebinia : (wybór)*. – Kraków, 1997. Sygn. 60482
- Romanowska Elżbieta: *Książki o Krakowie i województwie małopolskim wydane w 2000 roku : (wybór)*. – Kraków, 2002. Sygn. 60443
- Romanowska Elżbieta: *Myślenice : miasto i gmina : bibliografia w wyborze*. – Kraków, 1999. Sygn. 60480
- Schwendiman Blake: *PHP 4 : kompendium programisty*. – Gliwice, 2002. Sygn. 60457
- Słownik encyklopedyczny informacji, języków i systemów informacyjno-wyszukiwawczych* / oprac. Bożenna Bojar et al. – Warszawa, 2002. Sygn. 60381
- Sosińska-Kalata Barbara: *Klasyfikacja : struktury organizacji wiedzy, piśmiennictwa i zasobów informacyjnych*. – Warszawa, 2002. Sygn. 60380
- Ullman Larry: *PHP : techniki zaawansowane*. – Gliwice, 2002. Sygn. 60455
- Współpraca bibliotek naukowych w zakresie obsługi użytkowników : konferencja nt. [...] Warszawa, 23-24 września 2002 r.* / oprac. Grażyna Kiwała i Agata Wietecha. – Dane tekstowe. – Warszawa, 2002. Sygn. DE-5

Filozofia, psychologia, religia, socjologia

- Encyklopedia socjologii. T. 4, S-Ż* / kom. red. Zbigniew Bokszański [et al.]. – Warszawa, 2002. Sygn. 91537
- Giorgi Amadeo: *Psychologia jako nauka empiryczna uprawiana z ludzkiej perspektywy : podejście fenomenologiczne*. – Białystok, 2002. Sygn. 60488
- Nęcki Zbigniew: *Komunikacja międzyludzka*. – Kraków, 2000. Sygn. 60421
- Nowacka Maria: *Filozoficzne aspekty terapii transplantacyjnej*. – Białystok, 2002. Sygn. 60489
- Soljan Izabela: *Ośrodki kultu maryjnego w Karpatach Polskich (1772-1992)*. – Kraków, 2002. Sygn. 60424
- Stepulak Marian: *Tajemnica zawodowa psychologa w relacjach osobowych*. – Lublin, 2002. Sygn. 60386

Polityka, nauki ekonomiczne, prawo

- Almanach polskiej władzy* / Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej. - Multimedia interakcyjne. - Warszawa, 2002. Sygn. DE-8
- Almanach polskiej władzy 1989-2002* / red. Marcin Tchórzewski. - Warszawa, 2002. Sygn. 60369
- Arska-Kotlińska Małgorzata, Bartz Janina, Wieliński Dariusz: *Wybrane zagadnienia statystyki dla studiujących wychowanie fizyczne*. - Wyd. 3 zm. i uzup. - Poznań, 2002. Sygn. 60504-60506
- Barta Janusz, Markiewicz Ryszard: *Ochrona danych osobowych : komentarz*. - Wyd. 2. - Kraków, 2002. Sygn. 60575
- Barta Janusz, Markiewicz Ryszard: *Ustawa o ochronie baz danych*. - Warszawa, 2002. Sygn. 60583
- Begg David, Fischer Stanley, Dornbusch Rudiger: *Ekonomia : makroekonomia*. - Wyd. 3 zm. - Warszawa, 2003. Sygn. 60458-60459
- Dobre i złe strony transformacji w Polsce : (wybrane problemy)* / red. nauk. Jerzy Tarajkowski, Sławomir Jankiewicz. - Poznań, 2002. Sygn. 60553
- Domański Bolesław: *Kapitał zagraniczny w przemyśle Polski : prawidłowości rozmieszczenia, uwarunkowania i skutki*. - Kraków, 2001. Sygn. 60331
- Doradca prawa pracy : aktualny komentarz do Kodeksu pracy wraz z przykładami, wzorami umów i pism* / pod red. Krystyny Hajduk-Popławskiej. - Stan prawny na 1 stycznia 2003. - Poznań, 2002. Sygn. P-29563
- Kodeks pracy : ustawa z dnia 29 czerwca 1974 r. po nowelizacji z dnia 26 lipca 2002 r. / z wprowadzeniem Mariusza Piotrowskiego*. - Poznań, 2002. Sygn. 60445
- Kodeks pracy 2003 z komentarzem*. - Stan prawny na dzień 1 stycznia 2003 r. - Warszawa, 2003. Sygn. 60466
- Leksykon przedsiębiorcy* / aut. Katarzyna Aleksandrowicz [et al.]. - Warszawa, 2002. Sygn. 60498
- Leonard Dick: *Przewodnik po Unii Europejskiej*. - Wyd. 2. - Warszawa, 2003. Sygn. 60537
- Luszniewicz Andrzej: *Statystyka w biznesie : laboratoria komputerowe : STATISTICA TM PL wersja 6*. - Warszawa, 2002. Sygn. 60417
- Marketing usług profesjonalnych : materiały czwartej konferencji, 20-21 maja 2002 roku Wpisanie marketingu w strukturę organizacji usługowej. T. 4* / pod red. Kazimierza Rogozińskiego. Poznań, 2002. Sygn. 60392
- Metody statystyczne i techniki data mining w badaniach naukowych : seminarium, Warszawa 15 października 2002*. - Kraków, 2002. Sygn. 60419
- Metody statystyczne w badaniach ekonomicznych* / red. nauk. Janusz Wywiół. - Katowice, 2002. Sygn. 60429
- Mikroekonomia* / pod red. Zofii Dach ; aut. Zofia Dach [et al.]. - Wyd. 3 popr. i uzup. - Kraków, 2002. Sygn. 60423
- Optymalizacja decyzji, symulacja i prognozowanie procesów gospodarczych* / red. naukowy Edmund Ignasiak. - Poznań, 2002. Sygn. 60550
- Problemy przestrzeni w integracji europejskiej* / red. nauk. Bohdan Gruchman. - Poznań, 2002. Sygn. 60552

- Prognozowanie gospodarcze : metody i zastosowanie* / pod red. Marii Cieślak. – Wyd. 2, rozsz. i popr. – Warszawa, 2001. Sygn. 60437
- Romer David: *Makroekonomia dla zaawansowanych*. – Warszawa, 2000. Sygn. 60441
- Rószkiewicz Małgorzata: *Metody ilościowe w badaniach marketingowych*. – Warszawa, 2002. Sygn. 60438-60439
- Statystyka dla jakości produktów i usług - Six Sigma i inne strategie : seminarium, Warszawa 28 października 2002*. – Kraków, 2002. Sygn. 60420
- Szkice z metodologii badań zjawisk demograficznych i ekonomicznych* / red. nauk. Maria Chromińska, Alicja Szuman. – Poznań, 2002. Sygn. 60551
- Teoretyczne i praktyczne aspekty ekonomii* / red. nauk. Urszula Zagóra-Jonszta. – Katowice, 2002. Sygn. 60430
- Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych* / Janusz Barta [et al.]. - Wyd. 2 zaktual. i uzup. – Warszawa, 2001. Sygn. 60572-60573
- Zastosowania metod ilościowych w ekonomii i zarządzaniu* / red. nauk. Jerzy Mika –. Katowice, 2001. Sygn. 60428

Szkolnictwo. Oświata. Pedagogika. Wychowanie

- Aspekty aksjologiczne w edukacji* / pod red. Urszuli Ostrowskiej. – Olsztyn, 2000. Sygn. 60594
- Edukacja przełomu wieków wobec kwestii aksjologicznych* / pod red. Urszuli Ostrowskiej. – Olsztyn, 2001. Sygn. 60595
- Edukacja w dialogu i reformie* / pod red. Anny Karpińskiej. – Białystok, 2002. Sygn. 60487
- Frączek Zofia: *Edukacja aksjologiczna wobec potrzeb współczesności*. – Rzeszów, 2002. Sygn. 60525
- Mietzel Gerd: *Psychologia kształcenia*. – Gdańsk, 2002. Sygn. 60538
- Nowak Beata: *Przewodnik do ćwiczeń z technicznych środków nauczania : (dla studentów Wydziału Wychowania Fizycznego kierunku nauczycielskiego)*. – Poznań, 2002. Sygn. 60515
- Olek-Redlarska Zofia: *Rozumienie pojęć moralnych : edukacja wczesnoszkolna*. – Białystok, 2002. Sygn. 60490

Turystyka, rekreacja, czas wolny

- Butowski Leszek, Wątorska-Dec Magdalena, Żukowski Marek: *Finansowanie rozwoju turystyki ze środków Unii Europejskiej : poradnik dla samorządów terytorialnych i przedsiębiorców turystycznych oraz organizacji pozarządowych : materiał przygotowany przez Polską Agencję Rozwoju Turystyki*. – Warszawa, 2002. Sygn. 60446-60447
- Gospodarka turystyczna w XXI wieku : stan obecny i perspektywy rozwoju* / (pod red. Stefana Bosiackiego). – Poznań, 2002. Sygn. 60544

- Kachniewska Magdalena: *Zarządzanie jakością usług turystycznych*. – Warszawa, 2002. Sygn. 60542-60543
- Kornak Aleksander Stefan: *Turystyka i uzdrowiska w gospodarce gmin i powiatów : turystyka powszechna, turystyka uzdrowiskowa, agro i ekoturystyka, powiaty i gminy w polskim systemie prawnym, zarządzanie i marketing w powiatach i gminach, zarządzanie i marketing turystyki, zarządzanie i marketing uzdrowisk*. – Gdańsk, 2002. Sygn. 60360-60361
- Rehliś Norbert: *Podróżuj bezpiecznie : poradnik dla podróżujących po świecie*. – Poznań, 2001. Sygn. 85213
- Turoś Lucjan: *Turystyka i inteligencja emocjonalna : funkcjonowanie i rozwijanie inteligencji emocjonalnej w różnorodnych sytuacjach turystycznych*. – Warszawa, 2002. Sygn. 60408-60409
- Wagner Wiesław: *Podstawy metod statystycznych w turystyce i rekreacji. T. 1*. – Poznań, 2002. Sygn. 60520-60522

Nauki przyrodnicze

- Biochemia Harpera* / Robert K. Murray [et al.] ; red. nauk. tł. Franciszek Kokot, Aleksander Koj. - Wyd. 5. – Warszawa, 2000. Sygn. 60415
- Czajewski Jacek: *Nawigacja dla żeglarzy*. - Wyd. 3. – Warszawa, 2002. Sygn. 60533-60534
- Ćwiczenia z antropologii* / pod red. T. Łaskiej-Mierzejewskiej. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Warszawa, 2002. Sygn. 60473
- Drozdowski Zbigniew: *Antropologia dla nauczycieli wychowania fizycznego*. – Wyd. 2 zm. i uzup. – Poznań, 2002. Sygn. 60507-60509
- Drozdowski Zbigniew: *Wskazówki do ćwiczeń antropometrycznych w zakresie studiów wychowania fizycznego*. - Wyd. 11 przer. i uzup. – Poznań, 2002. Sygn. 60510-60512
- Kędryna Teresa: *Chemia ogólna z elementami biochemii : dla studentów kierunków medycznych i przyrodniczych*. - Wyd. 2 poszerz. – Kraków, 2002. Sygn. 60393
- Lewandowski Wojciech, Zgorzelski Marek: *Góry wysokie : leksykon*. – Warszawa, 2002. Sygn. 85209
- Perspektywy rozwoju antropologii w Polsce : piąte warsztaty antropologiczne* / pod red. nauk. Janusza Charzewskiego. – Warszawa, 2002. Sygn. 60474
- Saliszczew Konstantin Aleksiejewicz: *Kartografia ogólna*. - Wyd. 3. – Warszawa, 2002. Sygn. 60399
- Stryer Lubert: *Biochemia*. - Wyd. 2 (dodruk). – Warszawa, 2000. Sygn. 92134
- Topoclimatic and geocological changes in the Wieliczka foothills in the surroundings of the Dobczyce reservoir* / ed. by Barbara Obrębska-Starkel. – Cracov, 2002. Sygn. 60425

Medycyna

- Adamek Dariusz: *Doświadczalny uraz rdzenia kręgowego w ocenie neuropatologicznej i w porównaniu z obrazowaniem zmian dyfuzji wody techniką magnetycznego rezonansu jądrowego : rozprawa habilitacyjna*. – Kraków, 2001. Sygn. 60332

- Ashcroft Frances: *Życie w warunkach ekstremalnych*. – Warszawa, 2002. Sygn. 60413
- Brzeziński Tadeusz: *Etyka lekarska*. – Warszawa, 2002. Sygn. 60345
- Dziecko krakowskie 2000 : poziom rozwoju biologicznego dzieci i młodzieży miasta Krakowa* / pod red. Stanisława Gołęba i Marii Chrzanowskiej. – Kraków, 2002. Sygn. 60468-60472
- Edukacja zdrowotna, alkohol, sport : Ogólnopolska Konferencja Naukowa pod honorowym patronatem Wiceprezydenta Miasta Krakowa Bogumiła Nowickiego, AWF – Kraków 21-22 maja 2002* / red. Weronika Wrona-Wolny [et al.]. – Kraków, 2002. Sygn. 60370
- Gumińska Maria: *Zarys biochemii ogólnej dla studentów farmacji i analityki medycznej*. – Kraków, 1998. Sygn. 60410
- Historia medycyny* / pod red. Tadeusza Brzezińskiego. – Wyd. 3. – Warszawa, 2000. Sygn. 60344
- Kinałski Ryszard: *Kompendium rehabilitacji i fizjoterapii : dla studentów oddziałów fizjoterapii akademii medycznych*. – Wrocław, 2002. Sygn. 60527-60528
- Kinezyterapia. T. 1, Zarys podstaw teoretycznych i diagnostyka kinezyterapii* / pod red. Andrzeja Zembatego. – Kraków, 2002. Sygn. 60347-60349
- Laurentowska Maria: *Ocena wydolności fizycznej u osób przed i po operacjach ortopedycznych idiopatycznego skrzywienia kręgosłupa*. – Poznań, 2002. Sygn. 60513
- Międzynarodowe wytyczne resuscytacji 2000 : podsumowanie i schematy postępowania według Europejskiej Rady Resuscytacji* / red. Janusz Andres. – Kraków, 2002. Sygn. 85214-85215
- Niepełnosprawność i rehabilitacja osób dorosłych jako problem medyczny i społeczny w Polsce. T. 1* / red. nauk. Irena Dorota Karwat. – Lublin, 2000. Sygn. 60494
- Nowak Zbigniew: *Badania czynnościowe w diagnostyce choroby niedokrwiennej serca*. – Katowice, 2002. Sygn. 60462
- Osiadło Grażyna: *Badania czynnościowe w diagnostyce układu oddechowego*. – Katowice, 2002. Sygn. 60463
- Pediatrya. T. 1* / pod red. Bolesława Górnickiego, Barbary Dębiec, Jana Baszczyńskiego ; aut. Jan Baszczyński [et al.]. – Wyd. 2. – Warszawa, 2002. Sygn. 60402
- Pediatrya. T. 2* / pod red. Bolesława Górnickiego, Barbary Dębiec, Jana Baszczyńskiego ; aut. Jan Baszczyński [et al.]. – Wyd. 2. – Warszawa, 2002. Sygn. 60403
- Podstawy ekotoksykologii* / C. H. Walker [et al.]. – Warszawa, 2002. Sygn. 60404
- Problemy rehabilitacyjne i zagadnienia pomocy społecznej osób niepełnosprawnych w Polsce. T. 2* / red. nauk. Irena Dorota Karwat. – Lublin, 2000. Sygn. 60495
- Przewodnik do ćwiczeń z anatomii. Z. 2* / pod red. Zofii Ignasiak. – Wrocław, 2002. Sygn. 60548
- Raab Alois: *Joga kręgosłupa : uśmierzanie bólu pleców*. – Warszawa, 2002. Sygn. 85216
- Reumatologia* / John H. Klippel [et al.]. – Lublin, 2000. Sygn. 92157-92160
- Rożek-Mróż Krystyna: *Zmienność wybranych parametrów czynnościowych układu oddechowego człowieka w świetle rozwoju morfofunkcjonalnego*. – Wrocław, 2002. Sygn. 60546
- Rubiś-Kulczycka Jolanta, Ignasiak Zofia: *Dynamika morfofunkcjonalnego rozwoju młodzieży w rejonie ekologicznie zagrożonym*. – Wrocław, 2002. Sygn. 60547

- Sobotta Johannes: *Atlas anatomii człowieka. T. 1, Głowa, szyja, kończyna górna* / oprac. przez R. Putza i R. Pabsta przy współpracy Renaty Putz. - Wyd. 2 pol. – Wrocław, 2001. Sygn. 29547-29548
- Sobotta Johannes: *Atlas anatomii człowieka. T. 2, Tułów, narządy wewnętrzne, kończyna dolna* / oprac. przez R. Putza i R. Pabsta przy współpracy Renaty Putz. - Wyd. 2 pol. – Wrocław, 2001. Sygn. 29555-29556
- Szepelawy Michał: *Przemiany kondycyjnej sprawności motorycznej populacji dzieci i młodzieży w dekadzie 1985-1995*. – Opole, 2002. Sygn. 60434
- Szponar Lucjan, Wolnicka Katarzyna, Rychlik Ewa: *Album fotografii produktów i potraw = Album of photographs of food products and dishes*. – Warszawa, 2000. Sygn. 92132
- Taubert A. W.: *Klasyczny masaż chiński : profilaktyka i leczenie objawów chorobowych*. – Warszawa, 2001. Sygn. 60400
- Wilson Stanley D.: *8 łatwych ćwiczeń dla długowieczności i zdrowia : sześć minut z qigong*. – Łódź, 2001. Sygn. 60524
- Wprowadzenie do fizjologii klinicznej* / pod red. Stanisława Kozłowskiego i Krystyny Nazar ; aut. Jolanta Chwalbińska-Moneta [et al.]. - Wyd. 3 popr. i uzup. – Warszawa, 1999. Sygn. 60416

Hotelarstwo, organizacja i zarządzanie, nauki techniczne

- Alejziak Bożena: *Organizacja i technika pracy biurowej w turystyce*. – Kraków, 2002. Sygn. 60499-60503
- Altkorn Jerzy: *Kształtowanie rynkowego wizerunku firmy*. – Kraków, 2002. Sygn. 60422
- Informacyjna funkcja rachunkowości we współczesnej gospodarce rynkowej* / [red. nauk. Maria Smejda]. – Katowice, 2001. Sygn. 60427
- Karaszewski Robert: *TQM: teoria i praktyka*. – Wyd. 2 rozsz. – Toruń, 2001. Sygn. 60405
- Organizacja pracy w hotelarstwie : praca zbiorowa* / aut. Jacek Pustoła [et al.]. – Warszawa, 1999. Sygn. 60564

Sztuka. Architektura

- Historia sztuki : twórcy, nurty, style* / [red. Anna Katarzyna Maleszko]. – Warszawa, 2002. Sygn. 92155
- Uniwersalny leksykon sztuki* / aut. Marianne Bernhard [et al.]. – Warszawa, 2002. Sygn. 92156

Sport

- Abramuk Dariusz: *Uniboc*. – Warszawa, 1994. Sygn. 60359
- Botwina Ryszard, Starosta Włodzimierz: *Mentalne wspomaganie sportowców : teoria i praktyka = Mental support of athletes : theory and practice*. – Warszawa, 2002. Sygn. 60383

- Gawlik Krystyna, Walaszczyk Anna: *Gry i zabawy ruchowe w szkołach specjalnych*. – Katowice, 2002. Sygn. 60461
- Iskra Janusz, Walaszczyk Anna, Szade Bartłomiej: *Lekkoatletyka w szkole podstawowej*. – Katowice, 2002. Sygn. 60460
- Jagello Władysław: *Teoretiko-metodiceskie osnovy mnogoletnej fiziceskoj podgotovki junych dzjudoistov*. – Warszawa ; Kiev, 2002. Sygn. 60476
- Kim Hong-Nam: *Der deutsche Sportverein – Modell für Süd-Korea?*. – Köln, 2002. Sygn. 60493
- Kociński Bogdan, Wojnar Józef: *Osiągnięcia opolskiej lekkiej atletyki w latach 1945-2000*. – Opole, 2002. Sygn. 60433
- Kowalczyk Stanisław: *Elementy filozofii i teologii sportu*. – Lublin, 2002. Sygn. 60442
- Kulczycki Ryszard: *Tenis stołowy bez tajemnic*. – Gorzów Wlkp., 2002. Sygn. 60431-60432
- Kunysz Piotr: *Snowboard : śladami instruktora*. – Warszawa, 2002. Sygn. 60539-60541
- Łuczak Maciej: *Szermierka w Polsce w latach 1945-1989*. – Poznań, 2002. Sygn. 60514
- Mecner Krzysztof: *80 lat polskiej siatkówki : [1921-2001] : od „przebijanki” do ligi światowej*. – Olsztyn, 2002. Sygn. 92144
- Najpiękniejsze trekkingi świata* / red. odpowiedzialny Steve Razzetti. – Katowice, 2002. Sygn. 92148
- Nowacki Marek: *Uwarunkowania aktywności żeglarskiej*. – Poznań, 2002. Sygn. 60516
- Osiński Wiesław: *Zarys teorii wychowania fizycznego*. – Wyd. 2 uzup. – Poznań, 2002. Sygn. 60517-60519
- Perspektywy poznawcze i praktyczne nauk o kulturze fizycznej* / red. nauk. Henryk Grabowski. – Kraków, 2002. Sygn. 60375-60379
- Ponczek Mirosław: *Męska piłka nożna w stuleciu miasta Sosnowca : (od Klubu Sportowego „Milowice” do Sosnowieckiego Towarzystwa Sportowego „Zagłębie”)*. – Sosnowiec, 2002. Sygn. 60549
- Przeobrażenia w systemie kultury fizycznej po 1989 roku w Polsce i w Niemczech* / pod red. Bernarda Woltmanna. – Gorzów Wlkp., 2002. Sygn. 60384
- Sas-Nowosielski Krzysztof: *Doping nie tylko w sporcie : przyczyny, skutki, przeciwdziałanie*. – Katowice, 2002. Sygn. 60464
- Skurska Jadwiga: *Metoda zapisu i analizy struktury walki sportowej na przykładzie karate*. – Łódź, 2002. Sygn. 60444
- Słownik biograficzny pracowników CIWF i AWF. T. 3* / pod red. Kajetana Hądzelka, Andrzeja Mazura. – Warszawa, 2002. Sygn. 60346
- „Sportengagement im Lebensverlauf”* / hrsg. von Henning Allmer. – Sankt Augustin, 2002. Sygn. 60491
- Studia z dziejów kultury fizycznej* / pod red. Tomasza Jurka. – Gorzów Wlkp., 2002. Sygn. 60436
- Szafkowski Zbigniew: *Latający doktor : kariera sportowa dr Stefana Lewandowskiego*. – Gorzów Wlkp., 2002. Sygn. 60342-60343
- Szatkowski Wojciech: *Od Marusarza do Małysza : polscy skoczkowie 1924-2002*. – Zakopane, 2003. Sygn. 60535
- Vysata Kazimierz: *Narciarstwo zjazdowe : [podręcznik dla studentów wychowania fizycznego]*. – Warszawa, 2002. Sygn. 29615-29616

- Waškiewicz Zbigniew: *Przebieg procesów koordynowania ruchów człowieka pod wpływem anaerobowych wysiłków fizycznych*. – Katowice, 2002. Sygn. 60523
- Wroczyński Ryszard: *Powszechna dzieje wychowania fizycznego i sportu*. - Przekład z wyd. 2. – Wrocław, 2002. Sygn. 60350
- Zdrowie i sport w edukacji globalnej* / red. nauk. Zofia Żukowska, Ryszard Żukowski. – Warszawa, 2002. Sygn. 60414
- „Zeit und Geschwindigkeit” : sportliches Erleben in beschleunigten Prozessen / hrsg. von Barbara Ransch-Trill. - Sankt Augustin, 2002. Sygn. 60492
- Zielonka Zdzisław: *Mini-piłka ręczna*. – Warszawa, 1994. Sygn. 60465

Językoznawstwo. Nauka o literaturze

- Elektroniczna encyklopedia i słownik ortograficzny PWN*. - Multimedia interaktywne. – Warszawa, 2002. Sygn. DE-6
- Rekowska Regina: *Lehr und Übungsbuch für den Deutschunterricht an der Akademie für Körpererziehung und Sport. T. 2, Fachrichtung Touristik und Erholung*. – Gdańsk, 2002. Sygn. 60385

Geografia. Opisy krajów. Podróże

- Adamczak Sławomir: *Karkonosze polskie i czeskie : przewodnik*. – Białystok, 2002. Sygn. 60526
- Alpy austriackie : snowboard & narty : Radstadt, Zell am See, Bad Gastein, Schladming, Kitzbühel : touristische Landkarte*. – Poznań, 2002. Sygn. MP-2078
- Alpy szwajcarskie : snowboard & narty : Sion, Sierre, Davos, Zermatt, ST. Moritz : touristische Landkarte*. – Poznań, 2002. Sygn. MP-2079
- Beskidy : snowboard & narty : Wisła, Szczyrk, Żywiec, Zawoja, nartostrady, stacje GOPR : touristische Landkarte*. – Poznań, 2002. Sygn. MP-2080
- Chyb Natasza: *Narty w Sudetach*. - Tychy ; Kraków, 2003. Sygn. 60531-60532, 60587
- Dumitru Alexandru, Nedjalkow Nedjałko: *Riwiera Bułgarska : Słoneczne Piaski, Złoty Brzeg*. – Kraków, 2002. Sygn. 85210
- Geografia turystyczna świata. Cz. 1* / pod red. Jadwigi Warszzyńskiej. – Wyd. 4 zm. i zaktual., dodruk 2. – Warszawa, 2001. Sygn. 60387
- Geografia turystyczna świata. Cz. 2* / pod red. Jadwigi Warszzyńskiej. – Wyd. 4 zm. i zaktual., dodruk. – Warszawa, 2001. Sygn. 60389
- Grecja : [przewodnik, informator]* / John S. Bowman [et al.]. – Kraków, 2002. Sygn. 60545
- InfoUSA : Information USA : International Information Programs* / Office of International Information Programs. - Multimedia interaktywne. – USA, 2002. Sygn. DE-7
- Johnson Lorraine, Ryan John: *Chicago*. – Warszawa, 2002. Sygn. 60394
- Karkonosze czeskie : snowboard & narty : Harrachov, Spindleruw Mlyn, Jansk, Lazne, wyciągi, nartostrady : touristische Landkarte*. – Poznań, 2002. Sygn. MP-2081
- Karkonosze polskie : snowboard & narty : Karpacz, Szklarska Poręba, wyciągi, nartostrady, stacje GOPR : touristische Landkarte*. – Poznań, 2002. Sygn. MP-2082

- Kondracki Jerzy: *Geografia regionalna Polski*. - Wyd. 3 uzup. - Warszawa, 2002. Sygn. 60395
- Koziak Mariusz: *Mazury i Warmia*. - Warszawa, 2002. Sygn. 60401
- Kwiatek Jerzy, Dorocińska-Kwiatek Izabela: *100 tras po Polsce : przewodnik turystyczny : nie tylko dla zmotoryzowanych*. - Warszawa, 2002. Sygn. 60407
- Eeba, Ustka, Rowy, Słupsk, Lębork, Słowiński Park Narodowy : mapa turystyczna*. - Warszawa, 2002. Sygn. MP-2084
- Mears Raymond: *Podręcznik sztuki przetrwania*. - Warszawa, 2002. Sygn. 60536
- Mydel Rajmund, Ishihara Hiroshi: *Kioto : japońskie miasto historyczne : zróżnicowanie demograficznej, funkcjonalnej i społeczno-ekonomicznej przestrzeni*. - Kraków, 2002. Sygn. 60426
- Narciarski atlas Polski 2003* / oprac. aut. Olga Wajdowicz, Zbigniew Chmielewski. - Wyd. 3 uaktual. - Kraków, 2002. Sygn. 92152
- Narty i snowboard w Polsce* / red. Janusz Żurek [et al.]. - Bielsko-Biała, 2002. Sygn. 60529-60530
- Pogórze Kaczawskie* / pod red. Marka Staffy. - Wrocław, 2002. Sygn. 60351
- Tatry : fotografie Tatr i Zakopanego 1859-1914* / [wybór, układ i oprac. fot. Teresa Jabłońska, Anna Liscar, Stefan Okołowicz]. - Olszanica ; Zakopane, 2002. Sygn. 85218
- Tatry : fotografie Tatr i Zakopanego 1859-1914* / [wybór, układ i oprac. fot.] Teresa Jabłońska, Anna Liscar, Stefan Okołowicz. - Olszanica ; Zakopane, 2002. Sygn. 92149
- Tatry : snowboard & narty : Zakopane, Kościelisko, Bukowina, Witów, nartostrady, stacje TOPR : touristische Landkarte*. - Poznań, 2002. Sygn. MP-2083
- Wybrzeże Środkowe Bałtyku : mapa turystyczna*. - Warszawa, 2002. Sygn. MP-2085
- Wybrzeże Zachodnie Bałtyku : mapa turystyczna*. - Warszawa, ok. 2002. Sygn. MP-2086

Historia. Biografie

- Polski słownik biograficzny. T. 41 z. 2 [og. zb.] 169, Sporny Józef - Stachoń Roman* / [red. nac. Henryk Markiewicz]. - Warszawa ; Kraków, 2002. Sygn. 13005/41/2, 9202/41/2
- Roszkowski Wojciech: *Półwiecze : historia polityczna świata po 1945 roku*. - Wyd. 4. - Warszawa, 2002. Sygn. 92133

ANEGDOTY O KSIĄŻKACH

Małgorzata Nahotko

Motywy sportowe i turystyczne w ekslibrisie

Właściciele książek od najdawniejszych czasów starali się zabezpieczyć je przed utratą. Pomagały w tym znaki własnościowe. Na przestrzeni wieków różna była ich postać. Zwoje papirusu opatrywano fajansowymi tabliczkami (najstarsza znana nam pochodzi z ok. 1377 r. p.n.e.), w średniowiecznych kodeksach malowano na kartach książek herby rodowe lub godła biblioteczne (tłoczono je też na oprawach), w książce drukowanej spotykamy własnoręczne podpisy bądź pieczętki właściciela. Jednak najszlachetniejszą formą zaznaczania własności dla książek są naklejane na odwrocie przedniej strony okładki ozdobne znaki graficzne zwane ekslibrisami, które nie tylko informują o właścicielu, ale również ze względu na swoją wartość artystyczną podnoszą walory estetyczne książki i same w sobie stają się przedmiotem pasji kolekcjonerskich. Pojawiły się one w zachodniej Europie pod koniec XV wieku. Do dziś zachowały się m. in. ekslibrisy sporządzone ok. 1470 roku dla bawarskiego duchownego Hansa Inglera. Z 1498 roku pochodzą księgoznaki bazylijskiego biskupa Telamoniusa Limbergera. Najstarszy polski ekslibris należał do kanclerza wielkiego koronnego i arcybiskupa gnieźnieńskiego, Macieja Drzewickiego. Był on również znanym bibliofilem. W 1516 roku wytłoczono dla niego w Wiedniu drzeworyt przedstawiający jego rodowy herb – Ciołek.

Termin *exlibris* wywodzi się z łacińskich wyrazów „*ex*” i „*libris*”, a oznacza dosłownie – z książek, z księgozbioru, z biblioteki. Ten powszechnie stosowany napis własnościowy poprzedza nazwę właściciela księgozbioru i wkomponowany jest zazwyczaj w odpowiednie tło graficzne. Księgoznaki wykonywane są na ogół w którejś ze szlachetnych technik graficznych (drzeworyt, miedzioryt, akwaforta, akwatinta, litografia). Ich autorami byli (i są) często znani artyści. Długą listę znanych nazwisk zapoczątkowali w XVI wieku tacy twórcy, jak A. Dürer, L. Cranach starszy, H. B. Grien, H. Holbein młodszy i V. Solis. Dziś również wielu grafików chętnie zajmuje się tą formą twórczości. Ich prace trafiają zarówno do bibliofilów i właścicieli kolekcji książek, jak i kolekcjonerów tej formy grafiki użytkowej. Podziwiać je można na wystawach organizowanych przez galerie sztuki, biblioteki i muzea. Powstawały i nadal powstają stowarzyszenia miłośników ekslibrisów, organizowane są aukcje i kongresy kolekcjonerów czy konkursy wśród artystów. Znaki własnościowe książek stanowią też cenny materiał badawczy zarówno dla bibliotekoznawców i księgoznawców jak i historyków sztuki. Ci pierwsi stworzyli nawet specjalną naukę, ekslibrisologię, która zajmuje się badaniem znaków własnościowych jako źródeł do dziejów bibliotek i bibliofilstwa. Historykowi sztuki umożli-

1. Ex libris Biblioteka Główna Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu. Linoryt, 83 x 76, 1996. Sławomir Chudzik

2. Ex libris Robert Kamiński. Miedzioryt, 37 x 60, 1958. Wojciech Jakubowski

wia zaś ekslibris ocenianie poziomu grafiki w danym okresie, dostarcza materiału pozwalającego scharakteryzować twórczość wykonującego go rytownika i określić stopień oryginalności jego pomysłu artystycznego.

Głównym motywem rysunkowym na najstarszych ekslibrisach przez wiele lat był herb dla właścicieli wywodzących się ze stanu szlacheckiego lub gmerek dla mieszczan, a dla bibliotek uniwersyteckich czy klasztornych godło biblioteczne. Wraz z rozwojem i przekształcaniem się społeczeństw rosła liczba księgozbiorów. Kolekcjonowaniem książek zajęli się ludzie o różnych zawodach i zainteresowaniach, powstawały coraz częściej biblioteki fachowe. Pojawiły się ekslibrisy o motywach odpowiadających charakterowi zbiorów. Znak książkowy zaczął wyrażać jakiś skrót myślowy czy symbol i nawiązywać do zainteresowań, specjalizacji a tak-

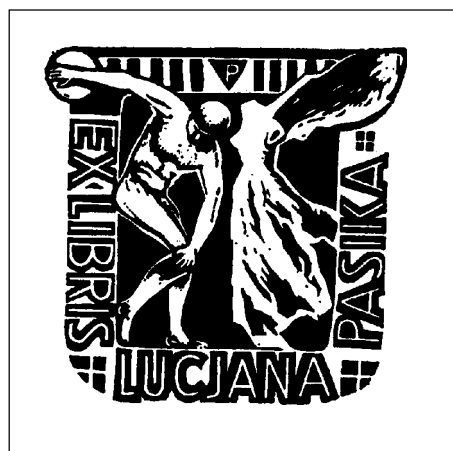

3. Ex libris Karola Głombiowskiego. Drzeworyt, 62 x 72, 1969. Zbigniew Dolatowski

4. Ex libris Bronisława Krajewskiego. Drzeworyt, 50 x 37, 1966. Zbigniew Dolatowski

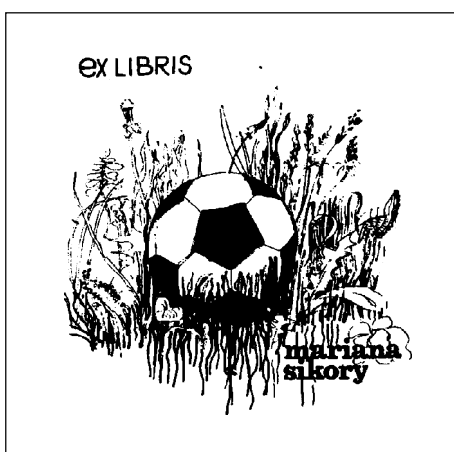
5. Ex libris Ryszarda Musielaka. Drzeworyt, 44 x 53, 1974. Wojciech Łuczak

6. Ex libris Lucjana Pasiaka. Cynkotypia, 69 x 67, 1970. Władysław Kościelniak

że postaci właścicieli książek. Pojawiały się coraz to nowsze tematy i motywy ekslibrisów, w kolekcjonerstwie zaś zapanowała tendencja do specjalizowania zbiorów z uwzględnieniem tematyki motywów graficznych.

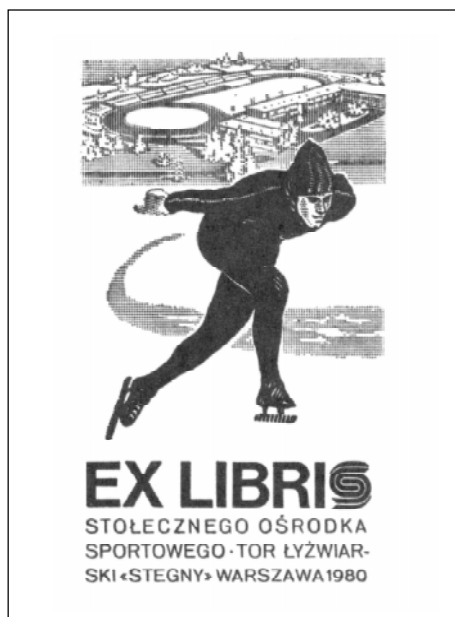
Powszechne zainteresowanie sportem i turystyką w XX wieku znalazło także odbicie w znakach własnościowych książek. Spotkać można ekslibrisy nawiązujące swym rysunkiem do różnych rodzajów dyscyplin sportowych, symboliki olimpijskiej czy turystyki i krajoznawstwa. Tworzone są one dla osób prywatnych, muzeów, wydawnictw, bibliotek, stowarzyszeń i organizacji sportowych. Szczególnie liczna grupa księgoznaków zawiera motywy związane z turystyką i krajoznaw-

7. Ex libris Mariana Sikory. Cynkotypia, 55 x 59, 1980. Bolesław Gilewicz

8. Ex libris Janusza Sowińskiego. Cynkotypia, 50 x 52, 1970. Wiesław Zajączkowski

9. Ex libris Stołecznego Ośrodka Sportowego. Tor Łyżwiarski „Stegny”. Cynkotypia, 46 x 86. Andrzej Szklarczyk
10. Ex libris Wydawnictwo Sport i Turystyka, Ø 49 mm, 1987. Wojciech Łuczak

stwem – spotkać na nich możemy wyobrażenia zabytków architektury i przyrody, widoków miast i krajobrazów. Niektóre z nich zaprawione są sporą dozą humoru i satyry. Pojawiają się też w tej grupie znaki propagandowe i okolicznościowe, two-

11. Ex libris Wydawnictwo Sport i Turystyka, Ø 49 mm, 1987. Wojciech Łuczak
12. Ex libris Jerzego Giżyckiego. Linoryt, 35 x 53, 1984. Zbigniew Dolatowski

rzony przy okazji różnorodnych rocznic i imprez regionalnych. Określa się je mianem pseudoekslibrisów. One także mają swoich zwolenników wśród kolekcjonerów. Motywy sportowe także często pojawiają się na ekslibrisach. Cechuje je ukazywanie dynamiki ruchu i piękna ludzkiego ciała oraz symboliki związanej z poszczególnymi dyscyplinami sportowymi. Artyści niejednokrotnie nawiązują tu do tradycji igrzysk olimpijskich, idei współzawodnictwa i rywalizacji, odwołują się też do dzieł antycznych rzeźbiarzy i malarzy. Odrębna grupa to ekslibrisy o tematyce sportowo-rekreacyjnej. Tutaj motywem są często sceny z zawodów żeglarskich, automobilowych czy narciarskich, trofea myśliwskie i wędkarskie oraz sprzęt związany z tymi rodzajami aktywności sportowej.

Nie sposób nie wspomnieć o ekslibrisach bibliotek, które gromadzą księgozbiory z zakresu sportu i turystyki. Mają je zarówno biblioteki kół i oddziałów PTTK czy organizacji sportowych, jak i księżnice wyższych uczelni. Również na zbiorach Biblioteki Głównej krakowskiej Akademii Wychowania Fizycznego widnieją znaki własnościowe. Z ich historią zapoznać się można czytając artykuł Stanisława Kijaka pt. „Ekslibris księgozbioru Biblioteki Głównej Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Krakowie” zamieszczony w *Rocznikach Naukowych* naszej Uczelni w roku 1969.

Ekslibris stał się tematem wielu opracowań z zakresu księgoznawstwa i historii sztuki, bogata literatura świadczy o dużym zainteresowaniu tą małą formą graficzną ze strony zarówno specjalistów, jak i kolekcjonerów czy miłośników książki. Chcielibyśmy zainteresować naszych Czytelników tą tematyką. Już z tego prezentowanego w naszym „Biuletynie” drobnego wycinka dorobku polskich twórców ekslibrisu widać, że sport i turystyka są inspiracją do tworzenia maleńkich dzieł sztuki, które nie tylko są piękne same w sobie, ale zdobią też znakowane nimi książki, a przyszłym badaczom dostarczą wielu informacji o naszej epoce.

Literatura:

1. Piątek Kazimierz, Bandosz Ryszard: *Turystyka i sport w ekslibrisie polskim*. Warszawa: Wydaw. Sport i Turystyka, 1988
2. Wojciechowski Marian Jan: *Ekslibris godło bibliofila*. Wrocław: Ossolineum, 1978.
3. *Encyklopedia wiedzy o książce*. Wrocław: Ossolineum, 1971
4. Czarnowski Adam: *Wśród księgoznaków*. „Poznaj Swój Kraj” 1996 nr 7, s. 31
5. Kijak Stanisław: *Ekslibris księgozbioru Biblioteki Głównej Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Krakowie*. Rocznik Naukowy Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Krakowie 1969 s. 227-230.

SPIS TREŚCI

<i>Od Redakcji</i>	3
Adres i środki łączności	5
Dni i godziny otwarcia Agend Udostępniania	6
Artykuły	7
<i>Renata Kamińska-Włodarczyk, Bożena Siwiec-Kurczab: Problemy oceny do- robku naukowego w Polsce. Cz. 1</i>	7
Informacje	15
Konferencje naukowe, Sympozja, Kongresy – rok 2002, 2003. Oprac. <i>Elżbie- ta Budkiewicz</i>	15
Biblioteka Główna w Internecie. Oprac. <i>Renata Mroczek</i>	22
Bazy danych i czasopisma on-line. Oprac. <i>Renata Mroczek</i>	23
Wykaz nowości wprowadzonych do zbiorów. Oprac. <i>Małgorzata Nabotko</i> .	29
Anegdoty o książkach	39
<i>Małgorzata Nabotko: Motywy sportowe i turystyczne w ekslibrisie</i>	39